

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Příloha bakalářské práce

2018

Marek Háze

Obsah

Rozhovor 1.....	3
Rozhovor 3.....	8
Rozhovor 4.....	18
Rozhovor 5.....	25
Rozhovor 6.....	29
Rozhovor 7.....	39
Rozhovor 8.....	47
Rozhovor 9.....	62
Rozhovor 10.....	77
Rozhovor 11.....	87

Rozhovor 1

T = Tazatel R = Respondent 00:00:00-0

T: Dobrý den, jak jsme se dohodli, tak tento rozhovor budu monitorován, nahráván.
Souhlasíte s tím? 00:00:08-5

R: Ano 00:00:08-5

T: Dobrá. Já rovnou přistoupím k první otázce. Jaké formy spolupráce nebo kontaktů rozvíjíte? 00:00:17-0

R: Česko-polských? 00:00:17-0

T: Česko-polské ano. 00:00:17-0

R: Tak, my v podstatě jediný kontakt česko-polský máme s městem Nowa Ruda, která je naším partnerským městem, takže se pravidelně scházím se starostou Nowé Rudy, ale to jsou spíše občasná setkání, občasné kontakty. Intenzivně spolupracují spíše děvčata z infocentra, která pořádají společné akce s Nowou Rudou, takže na straně Nowé Rudy je to paní Ania Zawyszla, na české straně Lucie Lesáková nebo případně Jitka Exnerová, které pořádají ty, řekněme.... kulturní akce. Jinak spolu s Nowou Rudou máme několik řekněme společných dotačních projektů, kdy se snažíme využít možnosti čerpat evropské dotace na česko-polskou spolupráci a z těchto dotací například byla v loňském roce opravena cesta na Hvězdu, my tady v Broumově z toho opravujeme takový informační kiosek, Radków si z toho dělá cyklostezku, Nowa Ruda cyklostezku, takže, řekněme, že v tomhle využívání dotací na investiční akce jsme nějakým způsobem uspěli a naše infocentrum pravidelně

má právě přes různé dotační akce právě ty kulturní akce česko-polské a všechny tyhle ty materiály. 00:01:58-0

T: Má tam nějakou návaznost, především třeba jste jmenovat ty cyklostezky v Polsku, na Česko? 00:02:06-0

R: Jinak by to ani nebylo podpořeno. Musí to být vždycky něco, co protíná hranici. Jestli je to je dotační titul, který je o česko-polské spolupráci, tak nemůžeš postavit cyklostezku v Broumově a cyklostezku v Nowé Rudě. Ten smysl tohle je, aby se to propojovalo. To znamená, že ta cyklostezka musí jít z Nowé Rudy přes Radków do Broumova..... přes hranice. 00:02:31-3

T: Jak vůbec hodnotíte tu spolupráci s polskou stranou? 00:02:39-6

R: Asi dobrá. 00:02:39-7

T: Dobrá. Vidíte nějaké bariéry, které by bránily té spolupráci? Někjaké problémy při vytváření? 00:02:44-4

R: Tak.... bariéry tam žádné nevidím, bariéry tam žádné nejsou..... Nevím úplně přesně, jestli to může být lepší nebo horší nebo jak funguje jinde, neumím to porovnat, ale bariéry určitě žádné nejsou. Není důvod aby byly. 00:03:05-5

T:Jak... 00:03:05-2

R: Jedinou bariérou bylo, když bych řekl tedy česko-polskou spolupráci, tak my z 99% spolupracujeme s Nowou Rudou, ale hned za hranicema tady vlastně je Radków, protože hraniční přechod Tłumaczów a dál Ścinawka, Búrna, Średnia to všechno patří pod Radków a starosta Radkówa, pan Bednarczyk, není úplně spokojen třeba s

postojem starosty Otovic, který vlastně brání rekonstrukci komunikace v Otovicích, což ale měla být česko-polská akce, takže třeba starosta Radkówa pan Bednarczyk není úplně, řekněme přátelsky nakloněn naší straně, protože kvůli tomu českému postoji na otovické straně on nemá opravenou silnici u něj, takže prostě tam byly nějaké spory. Stejně tak v minulosti Radków povolil nějaké průzkumné vrty na to jaksi získávání, řekněme těch plynů a ropy z těch písků, nebo to frakční štěpení což my jsme zas měli pocit, že by to ohrozilo zdroje podzemní vody tady v Broumově, takže ten Radków ty kontakty jsou spíše takové velmi pracovní, bych řekl, a střídme, zatímco ta Nowa Ruda je opravdu v pohodě. 00:04:40-2

T: Vy svou spolupráci soustředíte pouze na Nowou Rudu nebo hledáte i jiné partnery? 00:04:43-3

R: Nám Nowa Ruda stačí. 00:04:49-5

T: Dobrá. Od koho většinou přichází ten impuls, z jaké strany? Z vaší, z Polska nebo na základě vypsání dotačních programů? 00:04:58-5

R: Tak já si myslím, že ty kontakty jsou pravidelné, řekněme stabilní, nicméně pokud se někde vypíše dotační titul, tak se sejdem a hned za tím běžíme, protože je naše povinnost čerpat dotace, ale jinak ty kontakty jsou v pohodě. Tady je i několik dalších řekněme aktérů, kteří to česko-polsko propojují. Například v Martínkovicích bydlí pan Sergiusz Najak, který byl i původně náměstkem, teď nevím, jestli ministra financí nebo ministra dopravy v Polsku, pak dělal v Praze na ambasádě a teď jako důchodce bydlí v Martínkovicích a on je velmi aktivním propojovatelem česko-polska. On byl tím hlavním hráčem, který třeba udělal to, že autobus z Wałbrzychu zajíždí do Meziměstí a je to vlastně propojení Wałbrzych s Meziměstím alespoň autobusovou linkou a on sem vozí i nějaký, teď řeknu velvyslankyni polskou do Broumova a tak dále, prostě takový to česko-polsko propojil hodně i třeba tenhle

ten člověk jakoby to má svého koníčka. Je to významný bývalý polský politik žijící v Martínkovicích, takže se nás snaží propojovat i on, ale s tím Kilińským to se starostou Nowé Rudy není žádný problém, to je úplně v pohodě všechno. Teď jsem tam byl, když to řeknu blbě, asi před čtrnácti dny tam byl fotbalový turnaj, který pořádala Nowa Ruda, bylo tam deset mančaftů a protože tam byl i Broumov, Slovan s Milanem Vítkovým, tak jsem tam jel a předávali jsme spolu nějaký ceny, zašli jsme spolu na oběd a zase domů prostě jo... ptákovina. 00:06:38-3

T: Jaký je Váš vztah místu, městu Broumov? 00:06:48-4

R: Tak já jsem se tady narodil. 00:06:52-7

T: Myslíte si, že kdybyste nebyl místní, že byste tu spolupráci rozvíjel stejně intenzivně? 00:06:56-8

R: No, to já nevím. Já... Obráceně. Já jsem se tady narodil v roce 64 a to pro mě žádná Nowa Ruda neexistovala, Polsko neexistovalo, protože jsme do Polska nemohli, nejbližší hraniční přechod byl Náchod-Kudowa-Zdrój, kde stejně bez nějakého zvláštního papíru a zvacího dopisu tě stejně nepustili. Takže možná jednou za život před sametovou revolucí jsem se asi dostal Kudowy-Zdrój a asi jsem si tam koupil nějaký ptákoviny, možná jsme tam jednou jeli se školou autobusem a to bylo asi všechno, takže já jsem se o Polsko před revolucí nijak nezajímal a ty vztahy se otevírají teprve po roce 1990, kdy se tady otevřely hranice v těch Otovicích, jinak nic. 00:07:46-2

T: Vidíte nějaký prostor pro zlepšení? Něco, co chybí a chtěl byste na tom ještě zapracovat? 00:07:53-7

R: No, vždycky jde všechno zlepšovat, já bych samozřejmě dokázal představit

nějakou tu zlepšenou dopravu Nowa Ruda-Broumov když řeknu lepší komunikaci, lepší silnici, lepší dopravu a samozřejmě propojení toho turismu. Já nevím, kam se posune zaměstnanost v Nowý Rudě, byť to tam vypadá, že se to tam v brzké době hodnělepší, ale pro nás tady je důležitý, aby se ty turisté, prostě, jako občas vyměnili, zašli si sem na pivo a na jídlo a zase se vrátili do Nowý Rudy a obráceně. Nakonec my tam jezdíme do Wałbrzychu nakupovat nebo do Kłodzko, tak jako beru, že dneska už ty hranice nejsou. 00:08:47-9

T: Vy jste vlastně zapojeni do Euroregionu Glacensis. 00:08:48-7

R: Ano. 00:08:48-7

T: Jak intenzivně spolupracujete v rámci euroregionu? 00:08:52-8

R: To ti odpoví děvčata, která právě se zaobírají těmi dotacemi, zejména právě Lesáková, protože přes ten Euroregion Glacensis se úřadují takzvané mikroprojekty, což znamená, že to jsou projekty maximálně do 30 000 euro na každé straně a z toho my budeme dělat třeba vybavení infocentra. Teď tam bude nové vybavení. Dělali jsme z toho třeba vybavení výstavní síně Lokart, dělali se z toho takové společné aktivity, kdy, teď řeknu, děti nebo umělci z Broumova jedou do Nowé Rudy nebo obráceně něco nafotí, udělají si výstavu. Sem tam přijedou nějaký malíři nebo tanečníci, takže to je opravdu ten Euroregion Glacensis dělá hlavně ty malé dotace, pro nás, a ty větší sice tam taky přes něj jdou, tam jsme třeba teď žádali o Schrollův park. To nám nedopadlo, tak uvidíme, požádáme příští rok. Dokola, dokud budou dotace. Jinak pak ten Euroregion Glacensis už nebude k ničemu, nebo co je jeho náplní práce. 00:10:08-5

T: Dobrá. Jaký je podle Vás nějaký reálný přínos pro místní obyvatelstvo?
00:10:14-0

R: No, z toho si musí udělat názor každý sám. Já beru, že hlavní přínos je v tom, že když už jsme se rozloučili s érou komunismu a otevřeli si hranice a každý si může jezdit kam chce, takže kdo chce, může si zajet do Nowé Rudy do bazénu, může si zajet do Wałbrzychu na nákup. A jelikož jsme s tou Nowou Rudou dvě nejbližší města přes hranice, tak bych řekl, že je skoro naše povinnost se scházet a nedělat si naschvály a naopak vymýšlet, co by šlo dělat společně a lépe. 00:10:52-8

T: Vzpomenete si nějaké projekty s polskou stranou, které nedopadly? 00:10:58-0

R: Jakoby z jakých důvodů? Protože nám třeba nedopadly projekty, že nás nepodpořilo ministerstvo, které přiděluje dotace. Jinak že by nedopadly z důvodu, že my jsme nechtěli, nebo že poláci nechtěli, nebo že to bylo z důvodu řekněme neochoty na polské straně, tak nic takového není. Maximálně neposkytnutí dotace, ale za to nemůžu ani já ani starosta Nowé Rudy, pan Kiliński. 00:11:30-6

T: Dobrá. To bude asi z mé strany všechno, děkuji Vám za rozhovor. 00:11:31-6

Rozhovor 3

T = Tazatel R = Respondent 00:00:00-0

T: Tento rozhovor bude nahráván, souhlasíte s tím? 00:00:05-3

R: Souhlasím. 00:00:09-1

T: Dobrá, děkuji. Tak moje první otázka je: spolupracujete nějak s Polskem? Ať

už třeba s církví nebo s nějakými jinými občanskými spolky. 00:00:24-9

R: Takhle. Spolupracujeme, třeba každým rokem putujeme do Vambeřic, vždycky v květnu, to je známé poutní místo, jak farnosti Police nad Metují tak Hronov tak Broumov vždycky první sobotu v květnu, je to tradice velice oblíbená, to je jedna věc. Teď bychom rádi zkusili nějakou tradici udělat i s Nowou Rudou, ona nás k tomu vede trochu jedna evropská dotace, že.... Město Broumov má, je, jak to říct... Město Broumov podalo žádost o evropskou dotaci spolu s městem Nowa Ruda a my jsme byli spoluaktéři té žádosti, akorát že jsme nebyli úspěšní, protože tam chybí trošku právě nějaký ten mezičlánek právě po té církevní stránce, takže to bychom chtěli udělat, něco vymyslet. A máme na tom zájem, protože vlastně tady na této budově je krásná nástěnná malba z první poloviny 14. století, kterou bychom chtěli zpřístupnit, takže to je asi náš zájem když mluvím za farnost Broumov. Pak co... to je zatím asi taková spolupráce. Pak trošku jsme ještě v kontaktu s Krzeszówem, tam jsme trošku měli nějaké plány. Jak to říct, chtěli jsme dělat UNESCO, ale zdá se, podat žádost na UNESCO po této česko-polské lince, ale jeví se, že to nedopadne. 00:02:27-6

R: Nějakou spoluprací nebo nějaké kontakty s jinými farnostmi v Polsku udržujete? 00:02:31-0

T: Ne. 00:02:35-2

R: Ne. Dobrá. Když jste tady vlastně mluvil o té pouti do Vambeřic, podnikáte i nějaké jiné výlety nebo návštěvy poutních míst v Polsku? 00:02:47-2

R: Ne. Nebo takto, není to běžné, ale letos bychom možná rádi navštívili Legnickie Pole, taky kvůli Dietzenhoferovy. Už jsem to slíbil farníkům loni, tak letos bych to chtěl udělat. 00:03:05-1

T: Tak nějaké, tady jste popisoval dotaci, tak čerpáte i nějaké evropské dotace na něco jiného? Například na opravu kostelů na Broumovsku. 00:03:19-9

R: Čerpáme konkrétně tady na Petra a Pavla, farní kostel svatého Petra a Pavla, letos poprvé budeme mít peníze i z česko-německého fondu budoucnosti, takže to bude jeden zdroj. Druhý zdroj je pak ministerstvo kultury, zrovna to musím vylepit ten plakát, je to program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zoo a co se týká dietzenhoferovy skupiny kostelů, tak tam jsme byli úspěšní v případě dvou žádostí. První se týká kostela v Ruprechticích a Verněřovicích v celkové výši 32 milionů korun a druhá žádost byla pro kostel v Heřmánkovicích za 10 milionů korun, tam jsme byli úspěšní. A dá-li Bůh, tak v letech 18-19 bychom to měli opravit, částečně, jsou to velké peníze, ale přeci jen malé a podmínkou dotace je pět let udržitelnost, takže budeme hledat, už teďkom jednáme, s nějakými školami. Možná to nakonec bude i po té polské straně, ale zatím to neprobíhá. 00:04:32-1

T: Takže tuhle dotaci jste podávali jenom vy. Nebylo to ve spolupráci s Polskem. 00:04:36-3

T: Tahle úspěšná dotace byla normálně jenom za farnost Broumov, bez partnera. 00:04:43-5

T: A měli jste nějaké návrhy na dotace nebo nějaké dotační projekty s Polskem, které například nedopadly? Krom toho, jak jste tady jmenoval, ve spolupráci s městem. 00:04:56-3

R: Jiné jsme neměli. 00:05:01-5

T: A nechcete nějak rozvíjet tu spolupráci s Polskem? Přeci jenom tam ta církev má

daleko větší, větší tradici než tady u nás. 00:05:18-6

R: Tradici máme i tady. (úsměv) Rozumím. Takhle. Jsem tady jedenáctou zimu a zatím se mi to nepovedlo. My jsme tady minorita, ta naše komunita čítá přes 200 členů, a třeba jak farnosti Nowa Ruda, Krzeszów nebo ostatní tak jsou oproti nám opravdu velké zástupy lidí, takže nejsme schopni prostě asi... Takhle, abyste rozuměl. Jednou jsme měli farní den, což je taková akce pro farníky, prostě se sejdeme, nějaké hry pro děti, nějaké opékání a tak dále. A jednou jsme to měli tady v klášteře, tak pár lidí upeklo nějaké buchty, udělali nějaké chlebičky a tak. A teď najednou se z kláštera hrnul takový mrak lidí (smích), to byli poláci. A oni jak jsou takový srdeční a všechno, tak se hned ptali: a jest' možme tutaj? A co to tady máte, co to tuta jest'? Děň parafialnij, a tak. No a prostě tak nám to všechno snědli (smích). Takže nevím, zatím se to nepovedlo, ale myslím, že ty Vambeřice a vlastně si vzpomínám, že ještě pár let zpátky, řekněme začátkem dekády této, občas přišli poláci zpívat do Šonova na dožínky. Tam je silná dožínková tradice, takže oni tak nějak v rámci dobré vůle, protože v Šonově žije jeden, chcete-li řádový, řádový, jeden řeholník, tak on má s nimi dobré kontakty tak vždycky nám odpoledne během mše zazpívali, takže to se občas, ale to se, to se... to už skončilo, nicméně když mluvím o dožínkách, dožincích.. 00:07:16-4

T: Dožínkách. 00:07:19-6

R: ... dožínkách, děkuji. Tak tam vlastně spolupracuje i farnost Broumov, protože v Křinicích asi už letos po šesté v osmnáctém roce budou dožínky a vždycky tam jako farář požehnám té úrodě a tak dále a jsou tam i poláci. Takže spíše se to tak jako potkává ta obec Křinice a pak nějaké ty spřátelené obce. Takže dá se říct, že tak nějak jako, že nějakým způsobem se potkáváme, ale nejsou to prostě zatím nějaké, řekněme partnerské vazby. 00:08:00-7

T: Vy jako, nebo Vaše farnost Broumov, jezdí na nějaké akce do Polska? Když jste tady jmenoval, že poláci jezdí do Šonova nebo do Martínkovic na dožínky, je tam nějaká zpětná vazba? Že Vy zase jezdíte na jejich akce? 00:08:08-7

R: Někdy ke konci první dekády, 08-09, jsem minimálně dvakrát byl v Nowé Rudě jako reprezentant farnosti, takže tam je v Nowé Rudě kostel svatého Mikoláše, takže vlastně jsem tam byl jako na mši, ale to pak zaniklo, protože ze strany farníků broumovských prostě o to nebyl zájem. Takže si myslím, že není o to zájem. Třeba i z té naší strany. Takové ty organizované zábavy, to je divné. 00:08:49-2

T: Udržujete Vy, jako broumovský farář, nějaký kontakt s farářem z Nowé Rudy? 00:08:56-9

R: Ano, třeba aktuálně teďkom je v Nowé Rudě výstava fotografií, Tempus Fugi se to jmenuje, čas plyne, je to výstava, která (odešel pro leták) si klade za cíl upozornit na havarijní stav kostelů a byla třeba v Chicagu, v New Yorku a tak. Tak teď jsme vlatně podruhé v Polsku, už jsme byli v Krzeszówě. A právě s panem farářem z Nowé Rudy, s kterým znám od té doby, co jsem tady, od roku 07, tak budeme muset něco vymyslet abychom byli úspěšní v té česko-polské dotaci. 00:09:44-4

T: Pomáhá Vám k tomu i Agentura pro rozvoj Broumovska, která pořádá vlastně ve všech těch kostelích koncerty? 00:09:55-2

R: Přímo že by nám.. Ano, spolupracujeme rozhodně s Agenturou pro rozvoj Broumovska, ale co se týká tématu česko-polské spolupráce, tak v tomto ohledu zatím ne. Možná něco vymyslíme. 00:10:08-8

T: Dobrá. Vidíte vlastně nějaké bariéry, které by bránili té česko-polské spolupráci? 00:10:15-1

R: Myslím, že v zásadě bariéry nejsou, spíše chybí zájem a pokud nějaká bariéra, tak možná jazyková. Ale co tak poslouchám za těch 11 let tady, tak pokud lidé chtějí, tak prostě umí se domluvit, umí se setkat. Pak ještě existuje ta česko-polská spolupráce pana Golaka, tam nějak ta aktivita, která je tady prastará, ale tam já, když to řeknu v první osobě, tak s nimi příliš nespolečně pracuji, protože mi připadá, že je to tak trochu sebe prezentace a už prostě jedou v nějakých zajetých kolejích a.... prostě nemám chuť, nemám ani čas někde prostě jezdit s ním, sníst nějaký chlebiček a poslouchat nějaké přednášky. Chtěl bych hledat nějakou jinou spolupráci. A možná, teď když o tom mluvíme, tak vlastně vloni, v sedmnáctém roce, proběhl z polské iniciativy takové to modlitby, růžence, na hranicích v říjnu, protože tehdy jsme, je to na památku té bitvy u Vídně, což bylo někdy v tom 1683. Poláci mě zvali, jako faráře, ale jsem zrovna na ten den měl nějakou akci, myslím, že jsem zrovna připravoval biřmování, což je poměrně zásadní událost, to prostě přijede biskup, to je můj šéf, to je něco jako pro... rozumíte asi, prostě biskup, prostě největší šajba místní. A biřmování je událost pro ty lidi, my jsme měli skoro 15 lidí, po šesti letech, takže jsem nemohl, ale rád bych, to bych si asi rovnou mohl poznamenat, to bude první sobota v měsíci, že bych se toho třeba účastnil. Takže touto formou si to umím představit, ale prostě ten spolek pana Golaka, prostě, tohle to ne. Tuhle cestou nechci. 00:12:49-5

T: Tak vlastně na některých místech hranice ta spolupráce funguje tak, že se konají přeshraniční křesťanské dny. 00:13:00-8

R: To jsou ty aktivity. Ano, ano, ano. Děkuji, děkuji. A pak vlastně ještě máme nějaké varhanní koncerty jsou tady v rámci zase taky nějakého česko-polského prostoru a to bývá někdy koncem léta myslím. A to je nějak součástí Euroregion Glacensis myslím, a to má vlastně na starosti náš pan varhaník Ing. Vladimír Hrubý z Božanova, s kterým jsme pod jeho vedením a kuratelou opravili už asi pět varhanních

nástrojů. Velice důležitá osobnost tohoto kraje. 00:13:42-4

T: Takže on vlastně jezdí i do Polska? 00:13:44-1

R: Určitě. Toho bych třeba doporučil se s ním sejít a teďkom někdy v sobotu jsem mluvil s panem, taky inženýr, Josef Jansa, má tady elektro, a ten je vlastně takovým pamětníkem těch počátků toho česko-polského setkávání. Byl vlastně i, pokud se nepletu, velkým iniciátorem, rozhodně propagátorem, ale myslím si, že i zakladatelem byl můj předchůdce, pan vikář Norbert Zeman. Ten u toho stál v těch devadesátých letech a právě tento Josef Jansa, už dneska šedesátník, tak mu taky nějakým způsobem pomáhal a mohl by vám dát třeba nějaké větší informace z pohledu té minulosti. Takže kdybychom to měli shrnout, tu aktuální situaci, jsou tam ty Vambeřice, jsou tam ty varhanní koncerty, možná se chytíme toho růžence, rádi bychom s tou Nowou Rudou něco dělali a to je asi tak všechno zatím. 00:14:56-2

T: Víím, že jste vlastně pořádal i zájezdy do Říma, neplánujete i nějaké zájezdy do Polska? 00:14:58-4

R: To je možná teďkom ta pouť na to Legnickie Pole. Je to možné, určitě. Byli jsme myslím v Čenstochové před několika lety. Jo, je to možné. 00:15:13-9

T: Když se vlastně vrátím k těm společným akcím, tak chcete akce pouze pro farníky nebo aby to bylo i pro širší veřejnost? A nějak zvýšit povědomí o té církvi a o co všechno se snaží a o co se zasadila. 00:15:31-3

R: Primárně se snažíme to věnovat nebo orientovat na farníky pro povzbuzení komunity. Na druhé straně vydáváme tento měsíčník, který je dostupný i na internetu a nebo nějaké informace občas dáváme i Broumovských novin, takže jsme právě otevření i té širší společnosti. Na druhé straně záleží na těch lidech. Ale když jsem

třeba byli v Izraeli nebo v Římě, tak s námi byli i lidi, co jsou třeba mimo církev nebo nechodí do kostela. Takže jo. [00:16:16-4](#)

T: Moje matka s Vámi jela. [00:16:18-5](#)

R: Jo, a kdopak? [00:16:20-3](#)

T: Šárka Házová. [00:16:21-8](#)

R: Jo máma, úřad. Jasně. Já jsem si říkal že to jméno nějak znám. Jojo, tak vidíte. [00:16:29-5](#)

T: Tak s Vámi právě jela a byla z toho nadšená. Ona se do Říma chtěla dostat už strašný roky a mluvila o tom. A když byla tahle možnost, tak s Vámi jela. A říkala, že to úžasný a možná by jela i jinam, že jo. Právě v tom Polsku je těch kostelů taky spousta a úžasných kostelů. [00:16:48-1](#)

R: A proč Vás zajímá česko-polská spolupráce? [00:16:52-0](#)

T: Tak já když jsem si vybíral téma na bakalářku, tak jsem chtěl využít toho, že jsem tady z Broumova. A potom už se jenom řešilo téma. A ta spolupráce s tím Polskem je poměrně zajímavá. Takže teď jsem dělal rozhovor s panem starostou, tady s panem ředitelem Výravským z gymnázia a vlastně řeším kdo jak spolupracuje a proč případně nespolupracuje, co tomu brání. Například jak jste říkal, že vlastně... spíš takový nezájem ze strany farníků, tak to bylo poměrně stejné jako u studentů gymnázia, že pro ně Polsko je neatraktivní. Zatímco město se třeba snaží aktivně spolupracovat, tak vlastně budu porovnávat ty rozdíly. [00:17:52-5](#)

R: No, nevím, zatím se mi to, když to vztáhnu na sebe, tak se mi to nějak nepovedlo, ale to neznamená, že to ještě nemůžeme zkusit. [00:18:06-4](#)

T: Ale Vy jste se tedy snažil navazovat spolupráci s Polskem. 00:18:10-3

R: Určitě. Zase když budu mluvit v první osobě, když jel do toho Mikuláše na tu mši, tak jsem to nabízel i farníkům, ale nebyl zájem. Takže musíme najít nějaký figl prostě, jak je oslovit. Třeba ty Vambeřice, to opravdu putují rodiny, takže v našich číslech to znamená i 60-70 lidí, což z těch 200 lidí je opravdu krásné číslo. A tak jdeme pěšky, včetně mě, pak starší lidé přijedou auty, takže jo, nějakou takovouto formou. A byl bych tomu rád, protože jsme slovanské národy a co mě nejvíc trápí, nebo mrzí, když třeba jsem ještě dělal školu, postgraduál ve Wroclavi, a to už je pět let zpátky co jsem končil, tak už tehdy se na nás snažili mluvit pomalu anglicky poláci. A to si myslím že je špatně, že ty slovanské jazyky jsou si blízké, takže jsem na to nikdy nepřistoupil, vždycky jsme, naučil jsem se taky polsky trochu, a vždycky si myslím, že je to lépe. Jsou takové tady aktivity, možná bych ještě doporučil jméno pan Najar, Sergiejusz Najar z Martínkovic... 00:19:42-2

T: ...Znám... 00:19:42-9

R: ... sklěvý chlap. 00:19:45-7

T:.. taky s ním budu dělat rozhovor. 00:19:46-4

R: Pozdravujete, že jsem doporučoval. Ne, opravdu. My jsme, máme spolu několik různých zajímavých debat a on právě, on je vlastně agnostik, což znamená popírač toho, že existuje Bůh, no a má spoustu, jak byl ve vysoké politice a byl i bankéřem, tak má spoustu zajímavých názorů. A on se právě podivuje, jako agnostik, jak je možné, že tady katolická církev, která vlastně je v Polsku i v Čechách, já jsem tady jejím reprezentantem tady, tak se nám to prostě nedaří, že to prostě, zatím se nám to nedaří prostě. Je to na té lidské rovině. 00:20:28-6

T: A zájem ze strany Polska by tam byl? 00:20:32-3

R: Já myslím že i jo. Že třeba Krzeszówa pan farář jako občas posílá nějaké maily, že mají nějakou akci, ale opravdu to bych se tady musel rozčtvrtit nebo prostě zkusit bilokaci, protože to se prostě nedá, ale opět je to že je nějaké mše nebo že je nějaký koncert a to já nechci. Mě zajímají konkrétní lidské vztahy, takže abych tam dělal nějakého paňáče, to ne. Takže touto formou ne. Takže jsem zvědav na tu Nowou Rudu, snad se nám něco podaří, budeme to muset vymyslet. 00:21:20-4

T: Dobrá. Možná ještě jedna z posledních otázek: my vlastně nejste místní, ale jaký je Váš vztah tady k městu Broumov a jeho okolí? 00:21:32-0

R: Takhle, pocházím ze Slovenska, tady jsem vlastně 11 let. Ten nástup byl tedy opravdu hodně (smích) šokující, protože když jsem viděl ty kostely, prostě to jsou, stále jsou v dezolátním stavu jakkoliv se nám za těch deset let, jedenáct let, povedlo sem dostat 50 milionů korun. Zdá se, že to je hodně, ale není to hodně. Ale je to něco. No a tak..... jo, se tady cítím dobře, Broumov mi zatím, když to vztáhnou na sebe, nebo takhle. Co se týká farnosti, tak tam si myslím, že ty vztahy máme výborné, že máme děti, máme mládež, učíme asi 30 dětí na náboženství, což je krásné číslo, každým rokem máme slavnost svatého přijímání, což je ten moment, kdy dítě poprvé jde ke zpovědi a svatému přijímání. To máme každým rokem, opravdu kontinuálně už asi po desáté letos, což je známka život té farnosti, někdy jsou dva někdy je jich osm nebo tak, ale je to tak no. Což si myslím, že v rámci možností taky, ale zaznamenáváme úbytek, hlavně tedy co se týká že za a) lidi umírají nebo za b) odcházejí někam na školu nebo tak. Uvidíme. No, takže to. Ale co se pak týká jako, když to vztáhnou k sobě, tak jako jo, mně tady poskytl, Broumov mi poskytnul tolik možností, a já jsem je využil, že třeba máme výstavu, tak jsem se díky tomu podíval do New Yorku, do Chicaga, nevím kam do Ottawy, mám spoustu kontaktů

zajímavých, mě samotného to obohacuje ta, ta práce a co se týká toho vzdělání, ohledně umění spoustu zajímavých kontaktů. Třeba teďkom v květnu jedeme do Bruselu, tady deset našich studentů, to je akce europoslance Tomáše Zdechovského, který nám pomáhá a někde to tady dokonce i je, takže se povedlo vybavit že mládež bude v Bruselu, ať se tam taky trošku dívá na tyto věci. Ale na druhé straně, já abych byl hodně upřímný, tak bych dělal něco jiného, věnoval se lidem, takovou tu typickou farářskou činnost, ale to tady je hlavně potřeba v neděli. Takže já pak třeba jsem hodně u počítače, protože musím hodně řešit manažerské věci nebo pak na chvílku někam odletím, abych se zase vzpamatoval. #00:24:17-7#

T: Dobrá. To je z mé strany asi vše, já Vám mockrát děkuji za rozhovor.

#00:24:17-7#

R: No rádo se stalo. Studentům je potřeba pomáhat. #00:24:17-7#

Rozhovor 4

T = Tazatel R = Respondent

T: Tak dobrý den, jak sme se vlastně předem dohodli, tak tento rozhovor bude nahráván, souhlasíte s tím? 00:00:07-9

R4: Souhlasím s tím, že bude použit jenom pro účely bakalářské práce a pokud by se objevil jinde, budu ho autorizovat. 00:00:12-4

T: Dobrá, děkuji. Tak moje první otázka je: Jak vy vlastně spolupracujete s polskou stranou? 00:00:24-7

R4: Co je tím míněno polskou stranou? 00:00:28-1

T: Ať už nějaké vlastně podobné zařízení jako je to vaše nebo jiné instituce například nějaké město nebo sportovní oddíly. 00:00:41-8

R4: Podobné instituce naší...na polské straně nejsou, alespoň vzdáleně podobné, tak to jsou většinou zařízení, které jsou zřízeny, ve valný většině církví, to znamená, že jsou jako pod katolickou církví a nebo pod jinými organizacemi, ale to co vím tak je takto, případně to můžou být, něco podobného jako jsou školní kluby, při školách a takže...že bychom měli na polské straně vyloženě partnerskou organizaci, zrcadlově, tak jako mají třeba základní školy, že tam jako základní školy jsou v Polsku taky, tak to vyloženě nemáme. Takže ta spolupráce, která by se nabízela, tak je v podstatě na úrovni třeba sportovních oddílů, protože máme sportovní činnosti, takže tam by pak šlo nějakým způsobem spolupracovat a nebo spíš v těch jednotlivých segmentech ty činnosti, takže už cílem je na sportovní, výtvarný ty organizace, který se věnujou spíš už tomu druhu činnosti a jinak ta spolupráce určitě nějaká je, aktuálně máme jeden poměrně velký projekt přes Euroregion Glacensis, kde spolupracujeme vlastně s polskou školou, tam to je škola, tak ta spolupráce je trošku komplikovaná, protože oni pracují trochu jinak než my. Pro nás je pracovní týden sedmidenní a školní rok má 365 dní pro nás, my pracujeme od 1. září do posledního srpna, protože děláme volnočasové aktivity, takže jedeme jak víkendy, tak prázdniny a ten projekt je vlastně česko-polský blog o spolupráci, takže vlastně děti z česko-polský strany společně dělají činnosti a pak o tom píšou vlastně blog na netu, který je zpřístupněnej, takže už vlastně se blížíme teďka do poslední části projektu, čekají nás asi dvě setkání ještě na polské straně, pak nějaký závěrečný...a vlastně ty činnosti, ty projekty, který tam děcka dělaj jsou od prostě výtvarných věcí přes to, že se naučej pracovat s foťákem, zpracovat fotku, umístit jí na blog, na web, zpracovat nějaký text, článek a je to vlastně dvojjazyčný, máme tam překladatele, máme tam i na těch akcích polský děti byly v Liberci, v Praze tady v Ulitě, ještě tady v Dřevíci, jak je ten mlýn Dřevíček,

takže se dostanou od výtvarných věcí přes řemesla, kulturu a stejně tak naše děti byly na polský straně v Nový rudě ve Wroclawi a na dalších místech. 00:04:18-3

T: Umhm a s kolika organizacemi nebo školami vy vlastně udržujete nějaký kontakt nebo rozvíjíte tu spolupráci? 00:04:32-1

R4: Myslíte na naši straně nebo na polský? 00:04:30-8

T: Na té polské straně. 00:04:30-7

R4: Na tý polský, to je v podstatě jenom tahle jedna, ale jako v minulosti jsme měli i jiný kontakty, ono to je těžký to takhle kvantifikovat, proto jako...z toho důvodu, že ta jedna vydá za deset, co se týče spolupráce a u tohodle je spíš lepší, když ten...když ta spolupráce je..když je opravdu na nějaký partnerský úrovni, takže lepší je jeden a jeden než jenom jako, jsou lepší zkušenosti než když je to víc organizací, je to pak samozřejmě daleko náročnější to ukočírovat. 00:05:13-6

T: Jak často třeba pořádáte nějaké společné akce nebo ty zájezdy do Česka případně do Polska? 00:05:21-8

R4: Ty..ted'ka v rámci toho projektu..samozřejmě něco jinýho je, když projekt není, když projekt není, tak to většinou je tak, že ta spolu práce není, maximálně když pořádáme nějaký závody, tak z polský strany je běžný, že, speciálně na ty běžecký závody, ti polský závodníci jezdí, takže jak na naše tady broumovský, na jako terénní běhy nebo na orientační běh, takže oni jsou zvyklý to sledovat, takže běžně si jezdí. Když nemáme žádný projekt, tak většinou ta spolupráce není, když ten projekt je, tak v rámci toho projektu..ted' aktuálně ta..ty setkání třeba proběhnou i dvakrát do měsíce po dvou dnech, takže je to intenzivní. Ono jde o to, že ty projekty jsou nutný, protože samozřejmě něco stojí doprava, něco jsou další náklady, někdo musí zaplatit ty lidi,

který tam jsou v práci a není to úplně laciná záležitost, takže když projekt je, tak určitě víckrát než jednou za měsíc. Aby to mělo nějakou dynamiku taky 00:06:49-9

T: Je tam nějaká zpětná vazba? Že když jezdí poláci na závody nebo na nějaké soutěže sem, jezdíte zase i vy k nim? 00:06:50-4

R4: Já co, co já mám zkušenosti a vím, tak speciálně, daleko víc oni jezdí k nám než my tam, ale to je subjektivní dojem, myslím si, že to máme na vysoký organizační úrovni tady. Je to i trošku nabubřelost říct, že to tady máme na lepší, vyšší úrovni, ale myslím si to a třeba u toho orientačního běhu, tak východočeská oblast, která zahrnuje jak Královehradeckej kraj, část Pardubickýho kraje a část Libereckýho kraje, tak je počtem členů orientačního běhu největší vlastně v republice. Je větší i než Pražská nebo Středočeská, takže těch závodů se tady dělá hodně a proto oni daleko víc jezdí sem než my na tu polskou stranu. A nevím, nepamatuju si, kdy naposledy byl v Polsku nějaký takovejhle závod v orient'áku na týhle úrovni. 00:08:12-9

T: Když vlastně jsou nějaké ty projekty, tak jaký je vlastně váš motiv tý spolupráce? Je čistě finanční nebo jí chcete rozvíjet i na nějaké partnerské bázi? 00:08:25-8

R4: Vždycky je to o tom, že chceme, aby to těm dětem něco přineslo. Rozhodně už několik let neděláme projekty pro projekty, to prostě nemá smysl a ono s těmi penězi je to tak, že stejně...(vyrušení)..takže ty peníze, který projekt přinese, tak ve valný většině stejně zaplatí běžnou činnost, kterou organizace dělá, čímž se vlastně refundují mzdy a nebo se v rámci projektu nakoupí nějaký vybavení, který ta organizace potřebuje. Pokud to toto nesplňuje, tak je to vlastně sebepožeračný...jo takže...a když už by takový projekt byl, který by se jenom se dělal pro nějakou činnost, tak potom musí přinést nějakou přidanou hodnotu, takže ty děti se něco naučí a potom vznikne něco prostě to něco musí dát, aby ten projekt byl jenom, aby se tam

točily peníze, tak to mně nepřipadá smysluplný. 00:09:48-3

T: Takže vlastně ten impulz té spolupráce přichází z vaší strany? 00:09:54-0

R4: Jak kdy. Přejde na to, samozřejmě ty impulzy přicházejí z jedny nebo z druhé strany, podle toho na který straně je třeba vypsanej dotační titul, aby ta činnost se zaplatila. Takže v tuto chvíli to je...tady to bylo z polské strany, vlastně nás oslovili přes....většinou to máme tady tak, že velice dobrou spoluprací má město Broumov s partnerským městem s Novou Rudou, takže většinou se tyhle věci dodají na úrovni vlastně radnice a pak..protože, když někdo hledá partnera pro tu činnost, tak je to daleko jednodušší přes tu místní radnici, já mám..to už máme několik let tady tuhle spoluprací, takže tady vlastně polská strana hledala partnera pro ten projekt toho blogu, no my jsme řekli, že tuhle činnost, že tohle by nás zajímalo, že tuhle činnost děláme vlastně, takže proto jsme to akceptovali, přes pracovníky vlastně tady na městě, ale jinak většinou ty lidi na té polské straně známe z jiných činností a jednání. 00:11:17-3

T: Vidíte nějaké bariéry nebo problémy při vytváření té spolupráce, udržování kontaktů s Polskem? 00:11:25-6

R4: Bariéry jsou v podstatě na obou stranách, je to vesměs, když nějaká strana nedodrží to co bylo domluveno nebo, když vlastně k plnění těch projektových požadavků, podmínek, přistupuje laxně, tak pak samozřejmě to jsou projekty, ve chvíli, kdy ten projekt připomíná adrenalínový sport, tak samozřejmě se po druhý do toho nikomu nechce, protože nikdo se nepotřebuje zbytečně drásat nervy. Ale to je z obou stran jo, to že se...to že se to o polácích všeobecně tvrdí, že ta spolehlivost není úplně na výši, teď těžko říct, jestli si oni nemyslí to samý o nás, takže to je subjektivní nějaký dojem, to těžko říct no. 00:12:36-1

T: Umhm, vidíte nějakou ablo...pardon, vidíte nějakou oblast, která by chyběla? Ať už vlastně v tom obecném hledisku tady ve městě nebo ve vašem segmentu činnosti, který...teda jak by se ta absence dala vyřešit spoluprací s Polskem? 00:12:54-1

R4: Ne nevidím, já k tomu přistupuji tak, že když vidím někde, že něco chybí, tak si to zorganizuju a zařídím, takže já prostě nevidím žádný problém jako v ničem.

00:13:03-3

T: Ani v tom obecném životě? 00:13:09-4

R4: Ne. 00:13:09-4

T: Dobrá, jaký je vlastně váš vztah tady k místu, město Broumov a jeho okolí?

00:13:11-9

R4: Osobní? 00:13:11-9

T: Ano. 00:13:16-4

R4: Já bych to otočil...kdybych k tomu místu neměl vztah tak tady nebudu a odstěhuju se jinam, takže ten vztah je určitě dost důležitý na to, abych tady měl práci, rodinu, dům, zahradu a tak dále. Takže nevidím důvod proč přebývat na místě, ke kterému bych neměl vztah. 00:13:52-8

T: A myslíte si, že právě ten váš vztah tady k místu bydliště ovlivňuje i tu spolupráci, tu aktivitu vaší? 00:14:04-5

R4: Rozhodně, určitě já chci, aby ta aktivita něco místu přinesla. Takže jistě jako.

00:14:05-1

T: Umhm, jaký je podle vás vlastně ten reálný přínos a pro místní obyvatele, díky té vaší činnosti? 00:14:09-6

R4: Vztaženo na tu spolupráci? 00:14:12-8

T: Ano. 00:14:14-7

R4: No tak rozhodně jakýkoliv setkání s cizincem, s cizinou je jako to nejlepší pro pochopení vlastně povahy a těch..toho druhého člověka, zamezení nějakým xenofóbním pocitům, je to obecně to tak i funguje, je to i statisticky průkazný, že lidi, který cestujou a setkávají se s cizincema mají daleko menší pocit, že by ten...ten xenofóbní pocit, že by nějakýho cizince nesnášeli, jo tak obecně...němci jsou takový, francouzi jsou takový, ten nemá rád ty, tak samozřejmě málokdy to člověk slyší od člověka, kterej do Německa pravidelně jezdí, do Francie pravidelně jezdí jo, spíš to bývá obrácený a obecně potom sděluje to, že oni jsou úplně stejný, akorát je tam rozdíl v těch penězích, ale to jenom na první pohled, protože oni si za to koupí v podstatě dražší věci, takže ta životní úroveň...a to je i to, když člověk bydlí pak i v tý rodině, tak ta životní úroveň je...zjistí, že v tý Evropský unii je plus minus stejná, jo takže to setkání se s těma lidma vlastně je jedna s nejdůležitějších věcí, kterou může člověk dělat, mně to přijde úplně základ jako pro osobnostně sociální rozvoj, aby člověk zvládnul sociální komunikaci, mateřskej jazyk, jeden cizí jazyk a tak dále, nějaký základní vybavení do života, tak by měl poznat i nějaký cizince a ty co jsou za hranicema jsou nejbliž a je to nejjednodušší. 00:16:31-4

T: Jak vlastně hodnotíte tu vaší spolupráci s Polskem? 00:16:39-3

R4: Tak já můžu hodnotit zatím jenom průběžně, protože nejsme ještě úplně na konci, je to jako u jakýhokoliv jinýho projektu. Problémy jsou, problémy jsou od

toho, aby se řešily, jako když se nebude nic dělat, tak samozřejmě ty problémy nebudou, který vyplývají z té činnosti, ale zatím funguje všechno to, na čem jsme se domluvili, problémy jsou trochu s tím, že ti partneři jsou škola a my jsem školský zařízení pro zájmu vzdělání, že oni jakoby radši by chtěli tu činnost, aby se provozovala od pondělí do pátku a pro nás by zase bylo lepší, aby se provozovala o víkendu, protože samozřejmě, když se jde někde dál, tak my musíme zajistit, aby rodiče omluvili děti ve škole a jsou s tím problémy jako. 00:17:44-8

T: Umhm, dobrá, tak to je z mé strany vše, já vám děkuji za rozhovor. 00:17:44-8

R4: To bylo velice rychlé, tak já taky děkuju. 00:17:44-8

Rozhovor 5

T = Tazatel R = Respondent 00:00:00-0

T: Dobrý den, jak jsme se vlastně dohodli předem, tak tento rozhovor bude nahráván. Souhlasíte s tím? 00:00:05-5

R: Ano. 00:00:06-7

T: Dobrá, děkuji Vám. Tak mojí první otázkou je: spolupracujete nějak s polskou stranou? 00:00:11-9

R: Ano, spolupracujeme. 00:00:13-1

T: Na jaké bázi je ta spolupráce? 00:00:16-7

R: Dodavatelská. Máme tam naše dodavatele. 00:00:18-8

T: Co všechno jim vlastně dodáváte? 00:00:22-0

R: Tak naším hlavním byznysem jsou svíčky, takže, takže jedná se převážně o produkci svíček. 00:00:28-1

T: Dodáváte, stejně jako v České republice, 00:00:32-0

R: ... Ale my nedodáváme. oni dodávají nám. Jo. Takže ten tok zboží jde z Polska směrem k nám. 00:00:37-8

T: Takže v Polsku se vlastně vyrábí a vy to od nich odkupujete? 00:00:40-6

R: Tak, tak. 00:00:42-5

T: Takže vy i zaměstnáváte u vás ve společnosti nějaké poláky? 00:00:46-6

R: Ne. 00:00:51-1

T: Přemýšleli jste i o rozšíření trhu do Polska? 00:00:53-2

T: Hmm, nějaký vize existují, ale není to aktuální v tuhle chvíli. 00:00:57-4

T: Takže pro vás je vlastně prioritní od nich pouze odkupovat? 00:00:59-6

R: Dá se to tak říct. 00:01:03-5

T: Nějakou jinou zahraniční spolupráci rozvíjíte? 00:01:07-4

R: Ano, dodavatele máme napříč celým světem. Spojené státy, Asie a tak dál. Jiné evropské země. 00:01:13-6

T: Ale prodej soustředíte pouze na Českou republiku a Slovensko. 00:01:16-9

R: V tuto chvíli ano. 00:01:19-6

T: Vlastně nějaký problém v té vlastně dodavatelské činnosti nebo v té spolupráci s Polskem? 00:01:26-9

R: Hmmmm, problémy, řekl bych, jakoby legislativně rozhodně ne, samozřejmě je tam trošičku jiná mentalita obchodníků, takže s tímhle tím se nějakým způsobem potýkáme, ale, ale, to je tak jediná věc, která mě napadá. 00:01:52-9

T: Hm. Když vezmeme Broumovsko, vidíte nějaký přínos nebo nějakou absenci v té česko-polské spolupráci? Ať už v segmentu vaší činnosti nebo ať to stáhneme na každodenní život? 00:02:05-5

T: Myslím si, že ta spolupráce funguje vcelku dobře. Beru to, že jsme ze tří stran obklopeni Polskem. Po té byznysové stránce jsou tady firmy, které zaměstnávají poláky. Asi míň je situace, že by češi jezdili do Polska za prací, to si myslím, že není úplně aktuální. Z hlediska turismu jsou tady poláci ve velké míře a myslím, že to tak je správně. 00:02:33-8

T: Z čí strany přicházel impuls k té spolupráci? Z vaší nebo z polské strany?
00:02:41-5

R: Je to dlouhodobá historická spolupráce. V dnešní době je v tom Polsku je velká část evropské výroby svíček, takže spíš je to daný, daný tímhle tím. 00:02:51-9

R: Jaká je vůbec kvalita polských výrobků? 00:02:55-5

T: Kvalita... je to ve fázi toho, že v podstatě dle požadavků my jednak zastupujeme významné polské firmy, jednak si necháváme vyrábět svíčky na zakázku a oni jsou schopni dosáhnout samozřejmě špičkové kvality za adekvátní cenu. Na druhou stranu pokud je tlak na ceny, tak i tam oni hledají cestu úspor, takže jsou firmy, které jsou schopny garantovat špičkovou kvalita a jsou firmy, kde garance kvality nefunguje stále. 00:03:30-6

T: Jak vůbec hodnotíte tu spolupráci s Polskem? 00:03:33-8

R: Já bych řekl, že pozitivně. 00:03:35-8

R: Pozitivně, ehm. Jaký máte vztah k místu? Městu Broumov a okolí. 00:03:40-7

R: Jako firma? 00:03:43-1

T: Osobní i firemní. Záleží na vás jako vztáhnete? 00:03:46-7

R: Rodina pochází odtud, takže je to, dá se říct, ne pro mě osobně, já jsem narozený jinde, ale toto je pro mne, nebo považuji to za rodný kraj, takže pozitivní.

00:04:00-5

T: Jaký je podle reálný přínos té česko-polské spolupráce? Nemusí to být jen pro vaši společnost. 00:04:08-7

R: Jsme v globálním světě, v globální Evropě, takže byznys se dělá tam, kde je efektivní, kde je výhodný a tím že oni tomu trhu v tomto dominují, tak je to přirozená vazba a přínos pro klienty tam je. Bez toho by to samozřejmě nešlo. #00:04:32-2#

T: To bude z mé strany vše, děkuji vám za rozhovor. #00:04:39-1#

Rozhovor 6

T = Tazatel R1 = Respondent 1 R2 = Respondent 2 00:00:00-0

T: Dobrý den, jak jsme se dohodli již předem, tak tento rozhovor bude nahráván.
Souhlasíte s tím? 00:00:06-6

R1: Ano. (smích) 00:00:10-3

T: Dobrá. Tak moje první otázka je: Jaké formy kontaktů či spolupráce s Polskem rozvíjíte? 00:00:15-5

R1: Formy, jak to myslíte formy spolupráce? Jak to chcete? Jako aktivně?
00:00:25-7

T: Záleží na tom, jak Vy to chápete. 00:00:32-5

R2: My bychom to mohli chápat jako formy v jakých oblastech, v jakém odvětví.
Nebo jakou formou, což formou bych chápala třeba dotační, to především, dotační příležitosti rozvíjíme určitě. A v jakém odvětví, tak převážně cestovní ruch.
00:00:51-6

R1: Převážně cestovní ruch, kulturní aktivity, spolupráce místních spolků,

společenství, neziskových organizací, spíš takových jako dobrovolných organizací a to je asi hlavní, stěžejní naše forma. Není to výdělečné pro město ani pro aktéry, takže neoslovujeme nějaké podniky, výdělečnou činnost nerozvíjíme a tak dál. Je to založený na té neziskovosti nebo dobrovolnosti spíš. Tak to je asi. 00:01:32-1

R2: No, tak existují, to vlastně vychází z těch dotačních programů, tak pak možná by se ještě dala zmínit spolupráce těch záchranných složek, záchranného systému, kde se především jedná o hasiče. 00:01:45-7

T: Když jste tady mluvili o veřejných nebo kulturních akcích, tak jaké to například jsou? 00:01:52-0

R1: Kulturní akce? Konkrétně chcete specifikovat? Tak jsou to divadelní workshopy pro děti, festivaly komorní hudby, festivaly rockové hudby, prezentace nějakých místních gastro specialit třeba ne my konkrétně, ale polský partner dělá dny kávy. 00:02:14-6

T: Můžu se zeptat, jak jsou tyto akce navštěvované? 00:02:17-0

R1: Různě. Podle toho, o jaký měsíc se jedná, jestli je to v předvánoční období nebo v létě, kdy těch akcí stejného či podobného typu je prostě více, ale v tom předvánočním období převážně komorní koncerty děláváme, takže tam je třeba kolem 60 osob tak normálně nebo to může být lehce menší návštěvnost, protože běžně kolem 80 až 100 osob bývá na těch akcích účastno. Ty festivaly rockové hudby, tak to je zase outdoorová aktivita tady u nás na dětském hřišti v Broumově, takže tam se vejde třeba 300 až 400 návštěvníků. Je to akce, která je vždy zdarma. Není to zpoplatněné a vždy má ten účastník možnost se tam dostat zadarmo. Jen se tam na začátku podepíše do prezenční listiny a může se stát, že se objeví na některé z fotografií (úsměv). 00:03:21-7

T: Nějaké ty dotační tituly? Jakou rozvíjíte spolupráci skrze ně? 00:03:28-2

R1: Já zejména operační program přeshraniční spolupráce česko-polsko a kolegyně teda řeší i velké projekty INTERREG. 00:03:33-0

R2: No, to je INTERREG, ale všechno to je, všechno to vychází z jednoho dotačního programu a to je ten INTERREG Česká republika-Polsko. V podstatě z tohoto programu jsou generované i ty programy mikroprojekty. Od mikroprojektů, což je euroregion Glacensis, kde jsou především neinvestiční, menší záležitosti právě kulturního typu a všelijaké spolupráce. Kdežto ty velké projekty z toho zaštiťujícího programu INTERREG, tam je možné čerpat i investiční záležitosti, takže vždy to musí mít nějakou souvislost česko-polskou ty dotace, které píšeme, takže to mohou být třeba cyklostezky, cyklotrasy, různá infrastruktura turistická atd. 00:04:28-9

T: S jakými partnery v Polsku spolupracujete? 00:04:30-8

R1: Jeto Nowa Ruda, Gmina Miejska Nowa Ruda tedy, abych byla přesná, a to spolupracujeme asi 23 let v roce, možná víc jak 23. Možná 25 nebo 26 let, protože v roce 92 podepsal ještě tehdejší starosta Tomáš Kočička spolupráci jako písemně se statutárním zástupcem Nowe Rudy, no a v posledních pěti letech jsme k tomu dále přibalili Gminu Radków, Gminu Miejska Nowa Ruda a teď nově českého partnera obec Adršpach. Ještě tam máme jednu projekční záležitost ještě na turistický produkt nový tady vlastně po těch dotčených regionech společně. 00:05:18-8

T: Máte zájem i rozšíření té spolupráce s polskou stranou? 00:05:22-5

R1: No, zájem by byl, teď jde o to kapacita jaká je, protože my už jsme vyčerpané v tomto jako úplně, ale pokud by byla možnost spolupracovat s někým dalším, tak

určitě my se nebudeme vzpírat, ale spíš jde o to, jaké má záměry vedení města.

00:05:38-3

T: Z čí strany většinou přichází ten impuls ke spolupráci? Je to z Vaší strany, z polské nebo na základě dotačních titulů? 00:05:48-2

R1: Je to různé. Jednou my jednou oni. 00:05:51-7

R2: Většinou je to na základě nějakých těch dotačních titulů, které společně rozebereme a zjistíme, jaké máme možnosti. Pak se na to, v podstatě nějakou analýzou zjistíme, co potřebujeme tady a tím se pokusíme vždycky napsat nějaký ten projekt. 00:06:08-2

R1: A pro nás je to jednodušší, protože my se stýkáme docela pravidelně, takže i na nějakých schůzkách dořešíme, co pro nás je důležité v tom momentě řešit. Tak třeba potom je tam i ten prostor co do budoucna, přemýšleli jste, co byste potřebovali? "My tady máme takovou skupinu seniorů třeba a ty by chtěli navázat spolupráci nově." Takže to se líp získávají ty kontakty a ty náměty z toho nebo pro to další období.

00:06:36-6

T: Jak často ve styku nebo v kontaktu s Polskem nebo s těmi vašimi partnery?

00:06:41-0

R1: Emailem denně. (smích) 00:06:42-8

R2: Mailem denně (smích). A takhle schůzky, to záleží na tom, jak to naplánujeme, co máme za projekty, jaké máme aktivity, ale minimálně jednou měsíčně se určitě setkáváme i osobně. 00:06:50-9

T: A setkáváte se spíše v Česku nebo v Polsku? 00:06:53-8

R2: Oboje. Jak je potřeba. 00:06:56-2

R1: Střídáme se. Máme nastavený kalendář. (smích) 00:06:59-5

T: Jaký je většinou motiv ke spolupráci? 00:07:02-2

R1 Udělat tady něco v Broumově, na Broumovsku pěkného, hezkého a taky zároveň získat peníze z Evropské unie, když ta možnost tady je. To využít a třeba i zneužít. (smích) To vymažte to zneužít, jo. To tam, prosím Vás, nikam nedávejte. (smích) 00:07:25-2

T: Už je to na záznamu, už to tam bude. (smích) Vidíte nějaké společné problémy, které máte s polskou stranou a mohli byste je vyřešit díky té spolupráci? Například jste tady jmenovala problém, nebo v uvozovkách problém těch seniorů. 00:07:45-8

R2: To ne, tam nemáme problém. Tam v podstatě vzešlo nějaké přání a to se snažíme prostě plnit. Problém je spíš doprava. 00:07:54-4

R1: Na co bychom neměli normálně peníze, tak díky tomu. To by byl náš problém. Že bychom to třeba nedělali, kdyby nebyla ta možnost získat na to ty peníze, jo. Že bychom to vůbec nedělali nebo by to bylo pomalejší prostě... kdybychom si to museli sami všechno ze sta procent, jako město Broumov. Takže tak. 00:08:11-3

T: Vidíte nějaký velký rozdíl mezi Broumovem a Nowou Rudou, která je Vaším partnerským městem? 00:08:16-2

R1: Možná je to trošičku méně rozvinutý region. Myslím si, že tady máme tu sílu

platební vyšší než tam. Ale to je možná subjektivní názor. 00:08:32-7

R2: Z pohledu té demografické stánky jsme si velmi podobní. 00:08:38-2

T: Vidíte nějaké problémy nebo bariéry během vytváření té spolupráce? 00:08:45-3

R2: Ne. 00:08:46-4

R1: Narážíte na jazykovou? 00:08:49-3

T: Tak těch bariér může být víc. Jazyková, finanční nebo aktivita nějakého spolku, který by Vám to rušil. 00:08:58-9

R1,2: Ne. 00:08:59-6

T: Vidíte nějakou oblast, kde byste ještě chtěli zabrat? Nějak ji vylepšit? 00:09:08-7

R1: Asi, asi... asi spolupráci s místními turistickými kluby. Klub českých turistů a víc využít i jejich polský klub. Oni mají vlastně PTTK, takže asi to, že to do teďka to nebylo zase tolik využité jakoby sme ještě mohli. Ty vědomosti, zkušenosti, to jsou všechno profesionální zaměstnanci i dobrovolníci v tom klubu, takže toho využít asi. 00:09:34-9

T: Odkud nejčastěji čerpáte dotace? Je to přes euroregion nebo je to z jiných fondů na přeshraniční spolupráci? 00:09:42-7

R2: Tak jak už jsme řekli, je to nejčastěji ten program INTERREG Česká republika-Polsko a ten euroregion je takovou podvětví. Takže hlavně z těchto dvou zdrojů. 00:09:54-8

T: Jakou roli hraje město Broumov v euroregionu Glacensis? 00:10:00-5

R2: Je členem a samozřejmě se z toho snažíme i ty dotace čerpat z toho, takže... ale především jsme členem euroregionu Glacensis. 00:10:07-7

T: Takže aktivně se zapojujete do dění celého toho euroregionu? 00:10:13-3

R2: No.... 00:10:14-3

R1: ... to je v postatě na nás nezávislá organizace a my díky ní můžeme čerpat ty finance, takže proto ta vazba tam jako z naší strany je, jinak kdybychom euroregion nepotřebovali, tak bychom ho asi jako... 00:10:31-4

R2: ... to je komplikovanější. 00:10:39-7

T: Dobrá. Přistoupíme k další otázce? 00:10:48-6

R1: Můžeme. 00:10:51-6

T: Jak funguje spolupráce v rámci toho záchranného systému, který jste tady jmenovaly? 00:10:56-9

R2: No, zatím je.. v minulosti byly získány nějaké finanční prostředky přes Česko-polskou spolupráci na vybavení těch záchranných složek, ale to byly ty profesionální záchranné složky, jo. Ale já přesně nevím ty parametry a přesný podrobnosti toho dotačního titulu, toho projektu, takže to Vám neřeknu, ale teď máme, teď jsme ukončili roční mikroprojekt, který se věnoval dobrovolné složce hasičského sboru, kde jsme měli z Nowe Rudy, z Piesjke Kolske Vsi. Ten byl

zaměřený především na takové to poznávání této spolupráce jak partnerů mezi sebou spíše z pohledu školení a spíše se seznámení jak ty dobrovolné složky u nás a v Polsku fungují. To je takový měkký projekt jak my říkáme. Neinvestiční a spíš poznat se a zjistit, jak ty věci fungují u nás a tam. 00:12:02-4

T: Mohli byste tu jmenovat nějaké další projekty, které jsou v současnosti aktivní?
00:12:06-4

R1: Tak už jsme zmiňovaly některé questy, to je ten nový turistický produkt, to jsou tzv. hledačky, to znamená, že vytvoříte trasu po městě nebo po regionu, která má třeba od dvou do deseti kilometrů a s veršovaným textem procházíte tu trasu, plníte úkoly nebo vyhledáváte nějaké informace v terénu nebo v nějakých jiných materiálech, které potkáte po cestě třeba formou cedulí na pěší trase a doplníte tajenku a potom jako jdete s tou tajenkou zpátky do infocentra nebo někam, kde si vyzvednete odměnu jakoby za to. Takže to není takové jako hluché vyplňování času turistů právě v tom místě, ale je to i forma naučná a že se i jako něco dozví a takovou tou hravou formou, takže to jsou ty questy. Potom řešíme velký kulturní projekt, to je vlastně tříletý, teď už to jede druhým rokem, pak máme rekonstrukci kanceláře informačního centra naplánovanou na letošní rok, to proběhne někdy červen červenec plus právě s Klubem českých turistů začínáme tu hlubší spolupráci, takže první vlašťovkou je publikace o historii toho značení tady, toho vývoje turistických tras od toho 19. století až po dnešní dobu plus nástin toho, jak by se to mohlo do budoucna vyvíjet zejména na tu polskou stranu a provázanost s Polskem aby tam byla viditelná. Potom ještě máme už ukončený projekt na rekonstrukci výstavní síně, Vy jste místní, takže znáte budovu Café Herzog, takže ve čtvrtém nadzemním podlaží vznikl nový výstavní prostor, takže to, ale to jsme řešili v loňském roce. No a do budoucna bychom chtěli asi ty spolky zapojit více, i polská strana má zájem se na tom takto zapojit, a ještě... ještě ten cykloreion. 00:14:21-3

R2: Cykloregion je projekt, který momentálně běží. Je to v podstatě dobudování nějakých sítí, nějaké sítě cyklostezek mezi Broumovem a Nowou Rudou a partnery a ta infrastruktura turistická. To znamená, že tady budujeme ten cyklořád, udělali jsme zázemí, cyklostezky v ulici Dvořákova a polští partneři ti se tam zabývají především tou turistickou infrastrukturou. Takže to je věc, která je jedna z těch investičních věcí a společné kulturní akce jsi říkala. 00:15:03-2

R1: Jo, ty projekty jsem říkala. 00:15:04-5

R2: Tak to asi tak všechno. 00:15:07-4

R1: My jako fungujeme za tu instituci město Broumov nebo v podstatě jsme zaměstnanci města Broumov a spolupracujeme i s dalšími jako subjekty tady v Broumově na projektech a teď třeba základní umělecká škola, Dům dětí a mládeže Ulita, hasiči, takže Sbor dobrovolných hasičů Broumov a ještě někdo? Asi ne, to je všechno. Takže to jsou příspěvkové organizace města, ale mají vlastní, Klub českých turistů ještě, ale mají vlastní právní subjektivitu, takže je to v podstatě jako externí spolupráce, než že by to byla organizace přímo pod městem nebo jako organizace města. Jsou samostatní. 00:15:59-2

T: Jak hodnotíte Vaše kontakty a celou tu spolupráci s Polskem? 00:16:06-3

R1,2 (souběžně): Kladně. (smích) 00:16:07-9

R1: Baví nás to. 00:16:08-9

R2: Já si myslím, že jsme si za ty roky získali poměrně přátelské vztahy, nejenom na bázi té spolupráce pracovní, ale jsme schopní se setkávat (smích) i jako přátelé.
00:16:26-3

T: Myslíte si, že by k prohloubení spolupráce nebo alespoň toho turistického ruchu pomohlo zavedení nějaké autobusové dopravy jako vzniklo v Meziměstí linka městské hromadné dopravy? [00:16:41-0](#)

R2: Zcela určitě. [00:16:42-7](#)

T: A uvažovali jste nad tím, že byste to s Nowou Rudou zavedli? [00:16:47-2](#)

R2: My to máme komplikované. My to máme komplikované organizačně, taky finančně to není tak jednoduché já neznám podrobnosti, ale myslím si, že to asi úplně... [00:16:54-9](#)

R1: ... je to spíš otázka vhodná pro vedení města. Nebo nejenom našeho města, ale vedení i dalších obcí [00:17:02-2](#)

T: Kde vlastně vidíte ten největší přínos té česko-polské spolupráce? [00:17:12-3](#)

R1: Hmm, že tady něco vybudujeme a že v postatě na to dostaneme tu dotaci. Jo, že by to tady bez toho nebylo. Většina těch projektů by nevznikla nebo by to byl běh na dlouho trať, takže si myslím, že to je největší jako pozitivum. [00:17:23-8](#)

R2: Rozšíření turistický nabídky jednoznačně. [00:17:28-1](#)

T: Jaký je vůbec váš vztah tady k Broumovu a jeho okolí? [00:17:32-3](#)

R1: Kladný (smích). Já nepocházím odtud, ale už bych se odtud nestěhovala pryč. Takže velmi kladný abych, jsem tu opravdu spokojená. (smích) [00:17:40-3](#)

T: Myslíte si, že byste tu spolupráci rozvíjela aktivněji nebo stejně aktivně jako teď, kdybyste byla místní? 00:17:50-6

R1: Ne. Myslím si, že bych třeba utíkala pryč. (smích) Nevím, to se asi nedokáže úplně nějak pojmout. (smích)

T: Dobrá, to bude z mé strany asi vše, já Vám děkuji za rozhovor. #00:18:04-6#

R1: Dobře, my taky děkujeme. #00:18:06-6#

Rozhovor 7

T = Tazatel R = Respondent 00:00:00-0

T: Ahoj, tak jsme se domluvili předem, tak tento rozhovor bude nahráván. Souhlasíš s tím? 00:00:04-7

R: Ano (smích) 00:00:05-9

T: Dobrá. Tak jak už tě vlastně informoval předem, tak tento rozhovor se bude zaměřovat na česko-polskou spolupráci a jestli pociťuješ nějakou její absenci či její přínos pro tvůj každodenní život. Takže mojí první otázkou je: máš nějaké kontakty v Polsku? 00:00:23-8

R: (přemýšlí) Ne. 00:00:27-5

T: Ne. Jak často například jezdíš do Polska? 00:00:34-2

R: Hmm, zhruba jednou do měsíce. 00:00:38-7

T: Ehm, jaký je účel tvé cesty? 00:00:41-1

R: Většinou nakupovat. 00:00:44-8

T: Proč jezdíš nakupovat do Polska a nenakupuješ radši tady v Česku? 00:00:49-1

R: Protože tu nemáme nikde blízko žádný velký obchod a nejbliž je to do Wałbrzychu do obchodního centra. 00:00:58-0

T: Takže nakupuješ ve stejných obchodech jako tady v Česku, akorát že je to na druhé straně hranice? 00:01:05-2

R: Ano. A ještě je to levnější většinou. 00:01:09-2

T: Myslíš levnější kvůli cestovním nákladům, když jsi říkala, že to vlastně blíž než do Česka, nebo z hlediska toho, že to konkrétní zboží je levnější? 00:01:18-8

R: Z hlediska toho, že je to konkrétní zboží levnější, protože když je dobrý kurz, tak to vyjde levnějc. 00:01:27-6

T: Nakupuješ v Polsku například i potraviny? 00:01:31-1

R: Ano. 00:01:32-0

T: Jaké konkrétně? 00:01:33-3

R: Maso, uzeniny, pečivo. No, v podstatě všechno. 00:01:40-7

T: Jaká je kvalita polských výrobků? 00:01:42-5

R: Hmm, přiměřená ceně? (smích) 00:01:45-4

T: Myslíš, že je lepší než v Česku? 00:01:48-1

R: Řekla bych, že je. 00:01:51-2

T: Máš nějaký oblíbený obchod? 00:01:50-6

R: No, Biedronka. Tam chodíme nakupovat potraviny. 00:01:56-6

T: Ehm. (ruch okolí) Vidiš nějaké problémy v tom, když jedeš nakupovat do Polska, nějaké bariéry? 00:02:10-2

R: Nevidím. Ani jazyk mi nepřijde jako bariéra. 00:02:13-5

T: Jak se vlastně domlouváš v Polsku? 00:02:17-8

R: Já na ně mluvím česky, oni na mě polsky a vždycky jsme se domluvili.
00:02:21-1

T: Víš o nějakých projektech přeshraniční spolupráce tady na Broumovsku?
00:02:28-7

R: No, vím že jsou nějaký projekty, nebo byly, když jsme byly v hudebce, ale vůbec jsi nevzpomínám, co to bylo. Vím, že jsme tam jezdili zpívat do nějaké školy a oni pak na oplátku jedli zpívat sem k nám a pak jsme nějak dohromady prostě zpívali a bylo to v rámci nějaký spolupráce pro evropskou unii. 00:02:56-2

T: Jak často to probíhalo? 00:02:59-3

R: No, tak jednou do měsíce jsme se sešli a potom zpívali někde na koncertě. Buď tady nebo zase tam. 00:03:02-9

T: Nějaký kontakt s lidmi z polského sboru udržuješ? 00:03:06-3

R Ne, vůbec, vůbec. 00:03:09-1

T: Proč ne? 00:03:12-9

R: Já nevím. Myslím si, že právě tam možná, když jsme byli mladší, tam byla ta bariéra toho jazyku, že oni nechtěli s náma prostě nějak moc komunikovat. A možná se i trochu styděli. U nás to bylo stejné, takže s těma dětma je to složitější no.
00:03:28-1

T: Ehm, kdyby byla teď možnost navázat kontakt s lidmi z Polska, měla bys zájem?
00:03:36-0

R: Jako s lidma jinejma než s těma z toho sboru? Nebo s těma, se kterejma jsem se znala z toho sboru? 00:03:45-5

T: I z toho sboru, záleží na tobě. 00:03:48-3

R: Jako, já nemám problém navazovat kontakt s polákama, protože mi přijdou jako hodně milý a komunikativní. A srdečný, takže by mi to nevadilo. 00:03:56-3

T: Takže tvůj vztah k polským občanům je pozitivní? 00:03:59-5

R: Kladný, ano. Až na řidiče. (úsměv) 00:04:05-1

T: Na nějaké další projekty si vzpomeneš? 00:04:07-7

R: Asi ne. 00:04:13-2

T: Víš například o nějakých společných kulturních akcích, které pořádá například město nebo další občanské spolky či církve? 00:04:25-0

R: No, já si akorát pamatuju, že jsme někde podepisovali papíry a ty s tím asi nějak souvisely. Možná Rockstock nebo něco takovýho to bylo. To byla spolupráce česko-polská. Možná. 00:04:34-3

T: Říká ti něco výstava Tempus Fugi? 00:04:36-7

R: Slyšela jsem to. Ale teďka jako nebudu kecat, takže nevím. (smích) 00:04:47-4

T: V pořádku, nic se neděje. Ta právě taky využívá, je to výstava fotografií kostelů tady na Broumovsku, snaží se získat peníze na jejich opravu díky té česko-polské spolupráci. Například teď je ta výstava právě v Polsku. 00:05:03-8

R: A jo. 00:05:05-7

T: Vidiš nějaký přínos té česko-polské spolupráce? 00:05:11-8

R: No, určitě jo, protože takhle vlastně se ty lidi z Polska můžou dozvědět o našem okrese nebo celkově o Broumově a můžou sem třeba přijet a přivést sem nějaké peníze, že jo. Když sem půjdou nakupovat, tak to je hnedka. 00:05:24-8

T: Kdybys byla v té pozici a měla možnost tu spolupráci aktivně rozvíjet, udělala bys to? 00:05:32-5

R: Jo, určitě. 00:05:36-1

T: A rozvíjela bys tu spolupráci aktivně nebo bys čekala až se ozve někdo z polské strany? 00:05:41-0

R: Čekala bych, až se někdo ozve. (smích) Nejsem zrovna aktivista. 00:05:45-4

T: Myslíš si, že je tu nějaká oblast, která chybí a dala by se vyřešit tou spoluprací? 00:05:58-1

R: (smích) Já bych třeba, přišlo by mi dobrý (smích) mně by se třeba líbilo, kdyby se v rámci té spolupráce nějak vyřešil stav silnic v pohraničí. Nebo by se mi taky líbilo, kdyby se tady zřídila nějaká dlouhá cyklostezka, která by vedla z Broumova až třeba do Polska a nejenom na hranice, jako doposavad'. 00:06:37-0

T: Něco dalšího? 00:06:39-1

R: Ehm, taky by se mi možná třeba líbilo, kdyby třeba město Broumov, nebo nějaká polská města, pořádali zájezdy jako poznávací, kde by se člověk dozvěděl něco o té místní historii nebo něco takovýho. 00:07:00-5

T: Myslíš si, že nějakých společných česko-polských kulturních akcí je tady v okolí dostatek? 00:07:09-3

R: Jako mně by nevadilo, kdyby jich bylo víc. Já si myslím, že každá kulturní akce je

pro město plus a kdyby bylo víc třeba koncertů nebo prostě akcí, kde se sejde více lidí, tak by to bylo fajn, protože tady toho moc není v poslední době. Celkově.

00:07:29-9

T: A nějaké v současnosti navštěvuješ? 00:07:33-3

R: No jako já jediný co si (ruch okolí) jediný o čem vím, je ten Rockstock, kterej jako je česko-polskej, jinak nevím o ničem, takže. 00:07:53-0

T: Takže kdybych ji bylo více, tak bys měla zájem je navštěvovat? 00:07:54-6

R: Jo, určitě. 00:07:57-1

T: Jaký je vůbec tvůj vztah tady k Broumovu a jeho okolí? 00:08:01-5

R: Já mám Broumov hrozně ráda. Vůbec by mi nevadilo, kdybych se sem jednou vrátila, až dostuduju, když by tady byla práce, což asi bude problém trošku, ale mám to tady ráda. Líbí se mi příroda a i architektura. Stejně tak i v tom Polsku, prostě v pohraničí. Je tady fajn. 00:08:20-2

T: Ty jsi místní nebo jsi se sem přistěhovala? 00:08:23-6

R: Jsme místní. Narodila jsem se tady v porodnici, ještě když fungovala. 00:08:31-6

T: Ty jsi tady říkala, že bys ráda rozvíjela tu spolupráci, kdybys měla možnost. Myslíš si, že je to především díky tomu, že jsi tu narozená? 00:08:39-8

R: No, asi určitě. Kdybych se sem přistěhovala, tak bych neměla takovej vztah k tomu městu. Takže to s tím určitě souvisí. 00:08:45-3

T: Vidiš nějakou oblast, ve které jsou poláci napřed? 00:08:51-6

R: (přemýšlí) No, silnice to určitě nebudou, protože ty tam jsou ještě horší než tady (smích), ale nevím, nic si neuvědomuju, nevím. (smích) 00:09:13-1

T: Vidiš tady v Broumově nějaký problém, například společenský nebo jiný, který by se dal vyřešit spoluprací s Polskem? 00:09:20-0

R: No, tak určitě. Velký problém je v tom, že auto (ruch okolí). No, já osobně vidím jako velký problém to, že v poslední době se tu hodně rozrůstá určitá menšina, abych tak řekla slušně, a už to postupně začíná jako se vymykat kontrole, bych řekla, a navíc taky (ruch okolí). A ještě taky vidím jako problém to, že asi brzo zkrachuje jedna velká firma a potom tady asi bude hodně velká nezaměstnanost a jsem zvědavá, jak se s tím občané tohoto krásného a malebného města vypořádají. 00:10:38-3

T: A myslíš, že by se nějaký z těchto problémů dal vyřešit česko-polskou spoluprací? 00:10:42-1

R: No, já si myslím že určitě, protože věřím tomu, že v Polsku jsou určitě nějaké firmy, který třeba nabírají nový zaměstnance, takže by určitě část zaměstnanců z té brzy zkrachovalé firmy mohla najít práci v Polsku. 00:10:58-6

T: Vidiš nějaký reálný přínos pro místní obyvatelstvo z té česko-polské spolupráce? 00:11:03-8

R: No, jak už jsem říkala, tak by sem mohlo začít jezdit víc lidí z Polska, takže turistický ruch a víc lidí by třeba navštěvovalo klášter a podobně. #00:11:23-5#

T: Dobrá, to bude z mé strany vše. Já ti děkuji za rozhovor. #00:11:23-5#

R: Taky děkuji. #00:11:23-5#

Rozhovor 8

T: Tak dobrý den, jak jsme se dohodli předem, tak tento rozhovor bude nahráván, souhlasíte s tím? 00:00:06-3

R1: Ano. 00:00:10-1

T: Dobrá, děkuji. Tak mojí první otázkou je, vy jste tady místní rodačka? 00:00:24-8

R1: (nejde rozumět) Z Broumova. 00:00:33-2

T: Z Broumova, ano. Jaký je váš vůbec vztah k Broumovu a jeho okolí? 00:00:33-5

R1: Kladný. 00:00:37-8

T: Můžu se zeptat, jaké bylo vaše dřívější zaměstnání? 00:00:38-1

R1: Jsem vyučená prodavačka, dělala jsem prodavačku a poté 25 let poštovní doručovatelku. 00:00:54-5

T: Jako poštovní doručovatelka, vzpomenete si, že by nějak česká pošta spolupracovala se Slovenskem? Pardon, s Polskem. 00:00:55-0

R1: Ne, to ne. 00:00:58-8

T: Vzpomenete si vůbec, jak se před rokem 89 spolupracovalo? Jestli vůbec nějaká spolupráce existovala? 00:00:59-2

R1: To myslím že ne. Po 89 začaly křesťanské dny, to otevřeli, žejo, tak nějak na chvíli ty hranice. Pak se.. nebo to bylo ještě před? Ne. Po 89. No, a pak se to začalo pomalu, pomalu uvolňovat, až se teda jezdilo jako často, do Polska, žejo. 00:01:30-9

T: Před rokem 89, navštívila jste Polsko? 00:01:40-3

R1: Ne. 00:01:40-3

T: Teď navštěvujete nějak často Polsko? 00:01:35-2

R1: Jo, často, velmi často. 00:01:36-9

T: Jak přibližně často to je? 00:01:39-1

R1: Jednou za měsíc, dvakrát za měsíc. 00:01:37-0

T: Jaký je váš účel cesty do Polska? 00:01:39-8

R1: Většinou nákupy. 00:01:39-8

T: Co tam takhle nakupujete? 00:01:39-9

R1: Co tam nakupuju, maso, drogerii, dá se říct všechno, co potřebuji za zboží.
00:02:07-4

T: Dokážete nějak porovnat cenu a kvalitu z výrobků? 00:02:13-7

R1: Cena jako to je opravdu velký rozdíl, v mase určitě. A kvalita je stejná jako tady.
00:02:12-9

T: Vidíte tam něco, v čem by Polsko bylo napřed oproti České republice? 00:02:25-2

R1: Řekla bych, že tam jsou rychlejší co se týká třeba já nevím, oprav domů, silnic. A teď si myslím, že tam teda jako to jde o hodně rychleji než tady. 00:02:41-8

T: Jaký je stav polských silnic? 00:02:49-9

R1: Dobrej, teď už dobrej no, jako když si to vezmeme s porovnáním, když jsme tam začali jezdit a teď, tak to je fakt nesrovnatelný. 00:02:34-7

T: Víte o nějakých projektech Česko- Polské spolupráce tady na Broumovsku?
00:02:47-4

R1: No, jsou myslím že. Škola hudební, ty spolupracujou si myslím. Děcka si myslím, co se týká sportovních akcí, že jezdí do Polska, šachy tam jezdí hrát. Takže takhle asi. 00:03:12-1

T: Myslíte si, že je to nějak přínosné? 00:03:18-7

R1: Já myslím, že jo, proč ne. 00:03:13-8

T: Pro koho si myslíte, že je to přínosné? 00:03:19-8

R1: Já si myslím pro obě strany. 00:03:23-7

T: Máte v Polsku nějaké kontakty? 00:03:23-7

R1: Ne. 00:03:23-7

T: A chtěla byste? 00:03:23-7 00:03:20-3

R1: Ne. (smích) Když budu chtít, tak si je seženu sama. 00:03:40-3

T: Tak já vám samozřejmě žádné nenabízím, já tam taky žádné nemám. (smích)
00:03:48-4

T: Kdybyste byla v nějaké pozici, že byste mohla rozvíjet Česko- Polskou spolupráci, udělala byste to? 00:03:31-5

R1: Já myslím, že asi jo. Že si myslím, že je i škoda, že není propojená ta trať tady třeba, jak měla jít přes Otovice a tam. To si myslím, že je velká škoda, že to není.
00:03:59-9

T: Čemu si myslíte, že by to pomohlo? 00:04:12-4

R1: No já si myslím, že tomu cestovnímu ruchu určitě, pro obě strany. To hlavně.
00:04:15-2

T: Kdybyste tedy měla možnost rozvíjet ty kontakty a tu spolupráci, udělala byste to?
00:04:18-1

R1: Asi jo. 00:04:20-6

T: Jaká by to byla například oblast? 00:04:19-5

R1: No zrovna tady si myslím. Právě ta trať přes ty Otovice na ten Valbřich. A tam taková nějaká okružní. Si myslím, že by to vůbec nebylo špatný. 00:04:32-5

T: Něco dalšího? 00:04:35-3

R1: Dalšího nevím. Tak říkám, podle toho, co se týká těch sportovních akcí, to se děje. Myslím si, že i co se týká nějakých těch kulturních akcí, přeci i Poláci jezdí sem na plesy a třeba i svaz žen, ty jezdí do Polska. Já si myslím, že to tak nějak funguje. 00:04:53-0

T: Tak myslíte si, že by se mělo spolupracovat aktivněji? Nebo méně aktivněji, nebo že je stávající situace dostačující? 00:05:01-0

R1: Já si myslím, že je to dostačující. 00:05:05-1

T: Vidíte tady v Broumově a jeho okolí něco, co by chybělo a něco, co by se dalo případně vyřešit spoluprací s Polskem? 00:05:24-9

R1: (přemýšlí) Nevím. 00:05:37-6

T: Nevíte, dobrá. Vzpomenete si na nějaké jiné Česko- Polské projekty? 00:05:25-9

R1: (nelze rozumět) On si třeba vzpomene. Doplníme to s ním. (smích) 00:05:42-6

R2: Cestu, tady za náma, vlastně na tý polský straně je řada nějakých vyšších viaduktů, že by se to dalo projet kolem dokola. No a tady třeba sousedi tam udělali tu cestu, jeli do Rudy a z Rudy to projeli, no a opravdu to je pěkný, no a asi to bylo i původním plánem hejtmana, že chtěl tu cestu zprovoznit, aby opravdu tohle

fungovalo. Teďka vlastně začne fungovat ta trať z Wroclavi do Adršpachu, to už mají naplánovaný, že by jezdila asi dvakrát denně no a tohle měli původně v plánu tak, že by udělali asi ten okruh, jestli by to jezdilo jednou denně nebo nějak, ale v plánu ta asi verze byla, že by pro ty rekreanty by to byla jako zajímavá cesta tím vlakem. Je to škoda, když to Otovice takhle zhatili a tam vlastně díky tomu referendu a divím se, že vůbec na to přistoupili, že vlastně ji z toho (nelze rozumět) to měli vozit tady přes Broumov. Stát de facto by z toho měl nějakou apanáž za průjezd. Otovice jako takový se říkalo, že by z toho měly taky nějaké jako deputát, že by jim tam asi skládali část toho kamene, no. Říkám, je to škoda, že to mohlo fungovat. Pěkně do koz a mohlo to navázat na tu původní trať, že vlastně ta trať, za té první republiky, že to fungovalo, že to bylo průjezdný celý, že vlastně odsud se dalo jezdit na Ostravsko a fungovalo to tímhle způsobem. Takže to je škoda no. Že třeba to Meziměstí, ti meziměšťáci tam s nima docela dost spolupracují, že vlastně v rámci té příhraniční oni postavili to koupaliště, v Mirošově se postavila ta sportovní hala, takže na té bázi se mohlo pokračovat. Tady plánovali přechod, ale nevím, jestli to dopadne, že by to bylo i pro auta. Jenomže lidi dělali zle, že by se to tady zneužívalo a bylo by to průjezdný celý. Není problém ve Zdoňově, že když to otevřeli, tak jim tam začaly jezdit autobusy, no tak tam dali zúžení žejo jenom na auta a hotovo. Takže by se to dalo ošéfovat i tady. Původně se říkalo, že by ta cesta měla jít vlastně, ten asfalt až k hranicím. Jenomže když tady dělali ty přechody k těm chalupám a dávali tam vlastně ty skruže, aby ta voda mohla protýkat, tak se jim to prodražilo, takže vlastně udělali (nelze rozumět). No a zbytek prostříkli tím asfaltem, dali na to ten kamínek a nahoře od Zámečku na hranici tam udělali to samý. Takže to udělali tímhle stylem. Říkám, je to škoda no.

00:09:15-6

T: Víte o nějakých projektech Česko- Polské spolupráce tady v Broumově a okolí?

00:09:35-7

R2: To Meziměstí, žejo. Tam vlastně měli tu cyklotrasu, co se dělala. Tam vlastně

Poláci to tenkrát udělali krásně od přechodu, nebo od toho vlakového přejezdu, tak tam udělali asfaltový, naše strana si myslela, že asi ušetří, tak tam udělali z toho pískovce, nějakou tu pískovcovou drť, takže to bylo na rozbítí huby. Teď už je to ale opravený, říkala dcera, že vlastně jim nic jiného nezbyvalo. Takže to opravili a teď je to průjezdný pěkně, takže uvidíme. Tady se vlastně mluvilo i ohledně téhle cesty, tady tý spojovací. Když bylo veřejný zasedání, tak vlastně starostka uvažovala o tom, že by udělali nějaký projekt s tím, že byl tady vlastně v té době šéf z Valbřichu, nějaký ten (nelze rozumět) nebo jak oni mu to tam říkají. Jako ten starosta polskej a že říkal, že sem jezdí v zimě na lyže, takže by i pro to otevření cesty byl, ale nevím, jak to mají v Heřmánkovicích v plánu, jestli se domluvili, nebo ne. Člověk neví žejo, jestli to dotáhli nebo jestli to bude hotový. Je to škoda no, že tady nejhorší je to, že na všechno je potřeba projekt a bez projektu to nejde. Teďka se, ale to vlastně mají z těch Evropských fondů (nelze rozumět). Když byl sníh, tak sem jezdili, žejo, tady je problém s tím zasněžováním, ale tak pro ně z týchletý oblasti by to pro ně bylo lepší projet tady do těch Teplic než to objíždět celý. Nevím no, jak to dopadne. V plánu to měli, ale jestli se dohodli, o tom zatím nějaké informace nemáme, jestli to dopadne nebo ne. 00:12:02-0

T: Myslíte si, že by pomohlo nějaké Česko- Polské spolupráci i zavedení nějaké autobusové linky z Broumova třeba do Valbřichu, jako se teďka stalo vlastně v Meziměstí? 00:12:18-6

R2: Jo, no tak určitě, hele, bylo vlastně v jednu chvíli, dokud jezdil ten vlak, tak to bylo průjezdný, že se jednou denně nebo dvakrát denně vlastně ten vlak zajížděl do Valbřichu. Jenže od té doby to padlo, teďka teda to udělali to Meziměstský a myslím si, že by nebylo možná špatný, kdyby tu linku protáhli, když už to jezdí do Meziměstí, tak že by to mohlo zajíždět i do toho Broumova a určitě by to i lidi uvítali. Tak přeci jenom má ten Valbřich nějakých 140 tisíc obyvatel, to je vlastně větší ještě než Hradec, tak si myslím, že přínosem by to bylo. Nevím, jestli v tom

někdo něco dělal ve městě, ale když už to jezdí do Meziměstí, tak si myslím, že by nebyl problém se s nima dohodnout, žejo. Jezdí to teda Poláci, ale tak už by asi bylo jedno, kdyby místo v Meziměstí to končilo v Broumově. Ta linka, autobusová.

00:13:27-3

R1: Jo, myslíš jak jezdí? 00:13:20-3

R2: Jo, tak jezdí do toho, tak si myslím, že by nebylo zastání, kdyby město jako takový o to zažádalo a domluvilo se vlastně s tím dopravcem v tom Polsku. On původně vlastně jezdil na hranici, ve Starostíně. Pak se teda dohodli a jezdili, zajížděli až do města, takže si myslím, že by nebylo špatný, kdyby se domluvili, jako broumovský vedení a požádali je teda. Myslím si, že by ten zájem, vůbec v létě a to, že by nebyl marný. Protože vlastně někde v tom Valbřichu, že je nějaký aquapark, takže si myslím, že na tohle by to bylo dobrý, ta přímá linka. Stačilo by, kdyby to jezdilo dvakrát denně, nevím, v Meziměstí, tam to jezdí myslím dvakrát nebo třikrát to jezdí. 00:14:29-9

R1: Spíš možná čtyřikrát. Nevím, jestli je to teda jenom o víkendu (nelze rozumět)

00:14:34-7

R1: Hele, no to jsme se bavili, když otevřeli hranice, to byly ty křesťanský dny, vid'?

To bylo v 89? Ale pak ty hranice zase zavřeli a teprve potom je otevřeli, žejo?

00:14:59-3

R2: No, to bylo vlastně, to byly ty křesťanské dny. To bylo týdenní otevření hranic. A to bylo vlastně v Náchodě, i v tom Meziměstí se postavily stánky a měli to opravdu zlatej důl. 00:15:20-7

R1: Však oni chodili i přenašeči, jestli jsi to někdy slyšel. 00:15:28-8

R2: To byli nosiči, nosili piva. 00:15:46-5

R1: Hele víš co? Paradoxní je, že teď je to v podstatě obráceně. Protože oni, když to otevřeli, tak sem jezdili kvůli jídlu a kupovali tady jídlo no a teď je to obráceně, teď my jezdíme tam. 00:16:09-4

R2: Kuřata, a tohleto, žejo. To vím, že třeba v Náchodě, tam naproti (nelze rozumět) tam byl řezník, a tam normálně chlapi co sem jezdili s dodávkou tak říkali, hele tam se jezdilo jednou týdně, když otevřeli hranice, tak tam jezdí každý druhý den. Auťák plný hamburgerů a kuřat a tohohle a normálně ten obrat, ten tam měl obrat asi 350 tisíc měsíčně, a když byly tyhle dny, tak byl někde na 1,5 milionu. Tam z toho měli opravdu nákladáci, jak ti příhraniční a to byl vždycky týden, vlastně, de facto to trvalo dva roky. No a po dvou letech to pak otevřeli oficiálně. To bylo po dva roky vždycky v tom září, pak to bylo myslím i před Vánoce. Nebo ne, pak už to bylo otevřený vlastně. No, takže to bylo vždycky v září a to opravdu byly zlatý doly pro lidi. 00:17:16-1

T: Dokázal byste třeba srovnat situaci před rokem 89 potom po současnou situaci?
00:17:14-0

R2: Já si myslím, že v dnešní době si lidi nemůžou naříkat, že to, co bylo před 89 rokem a dnešní dobou se nedá srovnat. 00:17:29-9

R1: Když si nemohl nic a nikam. 00:17:35-3

R2: Jak co se týče svobody pro občany, tak i co se týče zboží v obchodech a veškerý zásobování, to je nesrovnatelný. To si člověk může říkat, nad čím dnešní lidi žehrají, když si člověk vezme, že před 89 banány, pomeranče bývaly na Vánoce a shánělo se

to tímhle způsobem, kdo neměl známý tak neměl třeba jo, a v dnešní době dojdeš do obchodu a je všechno. De facto po celý rok. A to, že některý lidi naříkají, že se mají špatně, tak by asi bylo dobrý je šoupnout o těch 30 let zpátky, aby si uvědomili, jaká ta doba byla jo, že opravdu dá se říct, že si nemůže v dnešní době nikdo naříkat. A ten, kdo se dostane do nějaké finanční tísně z vlastní nerozvážnosti, tak za to si můžou lidi sami, když jsou pak schopni si napůjčovat na dovolený a na to a pak vytloukat. [00:19:02-8](#)

T: Když to stáhneme na spolupráci České republiky a Polska? Byl jste například před rokem 89 v Polsku? [00:19:03-2](#)

R2: No, tak ta doba to se nedá srovnat. Já jsem tam před 89 byl, a to opravdu byla bída. Tady ty příhraniční vůbec. [00:19:26-4](#)

R1: Tam to vypadalo, jako když skončila včera válka. I co se týče kultury, bydlení, hrůza. [00:19:41-1](#)

R2: Co se týče zásobování, já jsem tam jel a v té době dělala jedna polka v hotelu, tak jsem měl tu možnost, mě pozvali na svatbu, na severovýchod Polska. Na Ostrówy Mazowiecki až tam dozadu k těm jezerům, a tak jsem tady koupil dvě košile dederonový, ta je tam stříhla za 150Kč. To jsem měl na naše 300Kč, žejo, když je tam prodala. Tam opravdu to zásobování bylo, de facto, co se týkalo obchodu jako u nás, s tím, že ty poláci měli víc těch soukromých zemědělců, než bylo tady. Tam přeci jenom ta církev a tohento, že ty lidi měli víc toho soukromí. Nahoře, jak jsem byl, tak tam vlastně ty oblasti na tom Mazowiecku, tam to bylo ve směs všechno většina soukromých zemědělců, nějaký družstvo tam existovalo žejo, ale nebylo to tak utnutý jako tady. Tady všechno JZD, hotovo, žádný soukromník a když byl, tak to byla světlá výjimka, že se udržel, že ho nezlikvidovali, takže tam v tom Polsku přeci jenom, oni asi možná díky té víře, a v té době už byl vlastně papež žejo, polský ve

Vatikánu, takže v tomhle to měli možná možnosti víc. Ale co se týkalo obchodu a tohle, tak to žádná sláva, to bylo jako tady. 00:21:31-5

R1: Je fakt, že ono takovej ten výměnej obchod existoval, protože vím, že v té době hodně dělaly Polky ve Vebě, a to tahaly svetry, který tady zas tak nebyly, je fakt, že oni s tou módou byli Poláci trochu napřed. 00:22:10-2

R2: Buráky třeba. 00:22:12-1

R1: No to zas tahaly odsud. 00:22:12-2

R2: To tahali celoročně, odsud, takže co se týče, si myslím, že v té době vlastně ty režimy nějaký velký rozdíl nedovolili. 00:22:16-5

T: A lidi se nějak aktivně snažili něco vyměňovat? 00:22:25-4

R1: No to určitě, prodávat, kupovat. Přitáhnout z Polska a prodávat tady. 00:22:39-3

R2: A vlastně v té době dost tady na okolí Náchodska ty hotely žily z toho, že polský školy pořádaly třeba týdenní pobyty v Česku, takže ta spolupráce v tomhle fungovala. 00:22:54-1

R1: To bylo před 89, ne? 00:22:44-5

R2: No, ježiš (jméno, nelze rozumět) v Teplicích rejžoval. To byla ještě střelnice, ne teď ta opravená, ale ještě ta původní stará, tak tam byla noclehárna asi pro 60 lidí, tak tam ty děcka vegetily. 00:23:12-2

R1: Tady v tom příhraničí to bylo určitě, nevím, jak to bylo ve vnitrozemí u nás, tam

asi míň, ale tady s těma polákama to bylo furt. 00:23:25-3

R2: Tady ty vztahy vůbec. Já, co si pamatuju v tom hotelu, tak to tady z těch dolů, tak minimálně jednou za týden nebo jednou dvakrát za měsíc přijel šéf dolů a s ním přijel hejtman z Wroclavi, žranice a to, takže ty vztahy a ty kšefty ty existovaly. No, a pak jeli naši do Slupce do bazénu, z bazénu nahoru na nějakou tu boudu, takže žranice, chlást, děvky. 00:24:18-0

R1: (smích) To se děly věci. 00:24:22-3

R2: Na tohle si myslím, že ti Poláci byli razantnější. V podstatě jich bylo víc, takže tam asi jim tam nefoukali jako u nás. I když ti Rusové tam byli taky z té posádky, protože vím, jak jsem byl v tom Valbřichu, a pak když jsme jeli nahoru tak mi táta říká, no oni ti Rusové jsou tady taky ne oficiálně, ale některý ty posádky tam zůstaly v tom Polsku. Proto oni v tý Varšavě, ten Palác kultury, když tam člověk přišel, tak mi to ukazoval a říkal, podívej se, to je dar Sovětskýho svazu Polsku. A říká, no však jo, za těch 4,5 tisíce vyvražděných. Ale říkal, ještě to byl dar, ale my jsme si to museli zaplatit. Takže ta doba v tomhle byla hrozná. Takže oni to odprdli taky pěkně.

00:25:47-2

T: Vy jste říkal, že jste vlastně třeba v Polsku byl na té svatbě, udržujete tam nějaké kontakty s někým? 00:25:46-2

R2: Teď už ne, to bylo v té době, kdy ty Polky tady pracovaly, takže jsem měl tu možnost se na tu svatbu podívat, ale od té doby, co jsem odešel z hotelu, a ony tady pak skončily taky, tak vlastně od té doby ne. Přímý kontakty, nebo nějakýho známýho nebo tak tam nemáme nikoho. 00:26:39-8

T: Vy jste tady mluvili o nějakých kulturních akcích, že se pořádají v rámci Česko-

Polské spolupráce. Navštěvujete nějaké aktivně? 00:27:08-1

R1: Nebyli jsme nikde, jen na plese. A děcka malý, naše vnoučata, jezdily do Polska zpívat, jako školky. Meziměstská školka a školka v Mirošově. Ty tam mají nějakou družbu, že Polský děti jezdí sem na vystoupení a Český jezdí tam. Samozřejmě s rodičema. 00:28:00-1

T: Takže pravidelně jezdily buď děti do Polska, nebo z Polska sem. 00:28:09-4

R1: A v Náchodě si myslím, že to existuje ještě víc. Že děti z Polska jezdí do hudební školy do Náchoda. 00:28:48-2

R2: Oni tam jezdí i polský učitelé. A je fakt, že k nám jezdí teďka nějaký Polák do Velký Vsi do školy, že v nějakou hodinu tam učí nějaký předmět. 00:28:52-6

R1: To bývala zvláštní škola, teď už to zvláštní škola není. 00:29:04-3

T: Je tady nějaká oblast, která vám podle vás chybí, která by se dala vylepšit a které by pomohla právě ta Česko- Polská spolupráce? 00:29:28-1

R2: Konkrétně tady na Janovičkách, kdyby udělali Česko- Polskou spolupráci, co se týče toho lyžařského areálu tady. 00:29:33-5

R1: Protože Poláků sem jezdí lyžovat hodně, když teda se jezdí. Jenže tady je největší průser ten, že se to tady nezasněžuje. Takže když v dnešní době budeš čekat na přírodní sníh, tak to nemáš skoro šanci si zalyžovat. 00:29:57-9

R2: (nelze rozumět) Proto, jak jsem říkal o té cestě, tak si původně mysleli, že by se to dalo zprovoznit kvůli těm lyžařům, jenže, to buď se někdo našte a zabere jim to

tam a vezme si to na svý triko, že se o to bude starat a nainvestuje do toho nějaký peníze, protože opravdu v dnešní době bez toho zasněžení to nejde. A v dnešní době, když už jsou ty stromy tam dost velký, tak by určitě aspoň ta jedna stráž, kdyby byla v provozu, tak by vydržela. Jenže když mrzne a tady nechumelí, nafoukají půl metru a jezdí se po vodě, tak to je škoda. Tohle by na škodu nebylo, kdyby to někdo dotáhnul. A nehledě na to a nějaký to přírodní koupaliště tady v Broumově, jak bylo to původní. 00:31:20-0

R1: Odsud se jezdí koupat do Radkova, tam je přírodní veliký a v Nový Rudě to koupaliště zrušili. 00:31:35-8

R2: Já nevím, jestli to zrušili nebo ne. Možná je to zavřený a jestli tam budou dělat nějakou rekonstrukci nebo něco. Přímo v létě jsme tam moc nebyli. Předtím nějaký ty roky tam bylo ty děcka slyšet a bylo to v provozu. Je to škoda, v Broumově to koupaliště bylo pěkný, to vlastně skončilo někdy v 70tých letech, že se o to přestali starat. Tam byl jediný problém předeřívadlo. Tam to fungovalo na bázi koksovýho filtru, že tam mezi tím přítokem do toho koupaliště byl asi metrový koš, koksový a ta voda se do toho filtrovala. Byla nádrž, za tím byl krásný plac, volleyballový hřiště, plac na opalování. Je to škoda, pak to nechali zarůst, párkrát mráz si s tím pohrál. Jinak tam byl vyhrazený kus sloupky a řetězama pro děti, asi do 130cm, a pak to bylo otevřený koupaliště, byly tam dvě skokanský prkna, jedno nízký, jedno asi tří metrový, kabinky, dokonce jedno léto, když jsem dělal ještě v hotelu, tak jsme tam jezdili se zmrzlinou, když bylo pěkně, tak se tam zajelo. Plavčík tam fungoval, v jednu chvíli tam dělal i pan Hála, nebožtík už, tak ten tam dělal plavčíka. Uprostřed byl kiosek na prodej a u toho byl plavčík, u vchodu byla kasa, vstupný. Takže opravdu škoda. Před těma kabinkama byl písek, bylo pěkný to koupálko, škoda, že to pak vzalo za svý a teďka tam má někdo snad ryby nebo co. To samé je i tady v Heřmánkovicích. Tam bylo koupaliště studený, protože tam svého času nefungovalo předeřívadlo, tak to šlo přímo z toho, takže tam opravdu, když tam člověk vlezl tak

to byla klepka, bylo to studený, ale jinak je fakt, že to bylo aspoň čistý. Teď to je taky díky hygieně v dnešní době provozování těchto zařízení je na takový bázi, že kolikrát si člověk říká, co si všechno vymyslí k tomu. A v dnešní době bez nějakýho předeřevu, aby se ta voda dala trošku ohřát, tak asi tyhle přírodní koupálka mají problém existovat. 00:35:20-8

T: Takže vám tady vlastně chybí hlavně nějaké to aktivní trávení času. 00:35:16-7

R2: No, to určitě. V zimě tohle a v létě nějaký to, že by člověk mohl k té vodě, to je škoda. Je fakt, že ještě v těch 60tých letech to koupaliště v tom Broumově fungovalo, takže bylo kam jít. 00:35:46-1

T: Vidíte například nějaké problémy, když se vytváří ta spolupráce? Co by mohlo být nějakou bariérou? 00:35:52-4

R2: Když se lidi k sobě navzájem s úctou nějak chovají, tak to problém není, horší je když přijede nějaká skupina, zlejou se jak carský důstojníci, tak pak ty problémy vznikají, ale jinak si myslím, že jak v tom Meziměstí, nebo i ty Broumováci a Poláci co sem jezdí, tak ty problémy nejsou. Je to o lidech, jak se k sobě lidi chovají a myslím si, že to ještě chvíli potrvá, aby ta úcta byla taková, jak by měla být a ta doba té totality nás asi trošku v tomhle pozdržela a to, co běžně funguje na západě, ta úcta jeden k druhému, se časem vytratila, takže to asi ještě chvíli potrvá, než se tyhle vztahy zklidní. Jak říkám, je to v těch lidech, myslím si, že dá se vyjít s každým a je to na té úctě jeden k druhému. 00:37:22-6

T: Dobrá, tak to bude ode mě asi všechno a mockrát děkuji za rozhovor. 00:37:26-0

Rozhovor 9

T = Tazatel

R = Respondent

R.: ...ročník 59, včera samozřejmě pamatuje se to minule, jak to bylo a nebylo to moje dětství. Já jsem, řekněme, ta změna 89. Bylo mi 30. Hodně jsem tomu rozuměl. Pro mě, samozřejmě, ta evropská šance té evropské integrace, to je ta velká změna z takového hlediska, pro vás je to běžná věc. Vy jste se už narodili v těch nových poměrech a v novém prostoru. A pro mě byla toto velká změna a to je podruhé. Potřetí jsem to pohraničí pozoroval nečekaně z úhlu veřejného činitele. Byl jsem přes nějakou dobu náměstek ministra polské vlády. Byl jsem také v týmu, který vyjednával vstup Polska do EU v roce 2002. Jsme spolu s Českou republikou, s panem Teličkou řekněme symbolicky. Oni vyjednávali vstup České republiky, dělali jsme to souběžně. Já jsem se díval na tu přeshraničnost z hlediska těch evropských nových zkušeností a možná jsem domácí úkoly udělal dost dobře, aby pochopit, co to bude měnit. Co to znamená koheze, co to znamená svoboda (čtyři hlavní evropské svobody, to určitě znáte) a co to znamená pro ten prostor přeshraniční. Proto, a teď jdu k věci, říkám, že už se dávno mělo skončit s ponětím spolupráce, protože kdybyste se na to podíval z hlediska občana jako zaměstnance, zaměstnavatele, řemeslníka, spotřebitele, tak on nespolupracuje. On prostě zneužívá možnosti, využívá služby, využívá práce, využívá přístup k různým infrastrukturám. Stejně jako podnikatel. Podnikatel nespolupracuje mezi Náchodem a Broumovem (?), nespolupracuje mezi Náchodem a Hradec Králové nebo Hradec Králové a Prahou, on prostě podniká. Kupuje, prodává, investuje, zakládá nějaké společnosti. Paradoxně, pro vaše generace, že využíváte úplně zastaralý termín spolupráce a ještě sociologie, která se týká toho, řekněme, dolnického postavení... já vás nekritizuji, já prostě jenom říkám, že by se k tomu mělo úplně jinak postavit, protože my tady, aj vy samozřejmě, můžeme nalistovat spousta rozlišností a přece ta hranice existuje jo, právně. Tady mají polský stát, tady mají český stát, tady mají polské zákony, tady mají české zákony... ale je to jeden prostor. Přes který běží nějaká čára a ta čára by se mělo

zkoumat, jaký máš vliv a v čem, pohybování... já teď pojedu k doktorovi, jak jsem vám psal, pojedu do Kladska. Co to znamená, co to znamená pro ekonomický růst, co to znamená pro obchod, pro investice, trh práce, protože to je jenom objektivně.

00:04:19-9

M.: Od pana starosty jsem se dozvěděl, že vy jste vlastně takovým mezičlánkem při rozvíjení česko-polské nějaké spolupráce, např. že jste stál i za autobusovou linkou, která zajíždí z Valbřichu do Meziměstí. Co vás k tomu vede, že tak aktivně se snažíte propojovat Česko a Polsko? 00:04:43-9

R.: Nevím, pohybuju se tady, řeknu sobecky, je to můj život. Pokud já jsem tady a žiju tady a jsem polský občan, platím daně v Polsku. Mám pořád byt a podnikám aj na tý, řekněme, polský straně, takže mě všechno, co se děje tady na tom styku, zajímá. Tady vedeme ? státech, tak je jasný zájem, že máme zájem o polský hosté. Oni platí koneckonců. Mám zájem o to, aby polské firmy vstupovaly na český trh. Tady je vstup, protože oni potřebují občas nějaké poradenství, vysvětlení, kontakty, pomoci. Jedním z nástrojů využití toho prostoru je samozřejmě doprava. Veřejná doprava, protože soukromá doprava má také různé druhy omezení. Různé problémy, o kterých si můžeme říct potom. Aby to bylo doopravdy dostupné, tak každý se snaží, aby bylo napojeno Broumovsko, ještě s tím výběžkem, s městama v Český republice. Takže není důvod, aby Broumov neměl spojení s ještě bližšími a ještě většími městy. Představte si, Hradec Králové má sto tisíc občanů a hlavní město kraje, ale to 80km od nás někde. To máme polovinu cesty do Valbřicha, který má taky sto tisíc obyvatelů, tak z hlediska ekonomiky, využití služeb, možnosti rekreace, možnosti vzdělání, není důvod abychom neměli veřejné dopravy do Valbřicha, do menšího města Nowy Rudy, která je trošku krajem, to není v tom hlavním kanále, ale je to nejbližší město polské. Anebo Kladsko, které historicky bylo napojeno na české země. A řekněme, je to taky hlavní město velkého výběžku, protože jak se podíváte, Klaský výběžek je 2x větší od Broumovského, ale je to taky výběžek. Tak proč by

dva výběžky neměly být napojené na sebe a lidi je neměli využívat? Samozřejmě to je funkce poptávky a nabídky. Veřejná doprava je pořád funkce regionálních úřadů, městských úřadů, obecních úřadů a hranice je mezi státy. Tady je problém, jak to napojit a proto ta autobusová linka byla tak důležitá, i když ona, bohužel, je jako vždycky kompromis. Ten řád, který byl přijat je výsledkem jednání mezi třema městama polským a českým městem... no prostě neodpovídá moji potřebě. Teď, možná o tom nevíte, za tři dny se spustí vlak, který bude jezdit do Adršpach, Meziměstí - Valbřich. Dvakrát denně do Wroclawy a dvakrát denně do Valbřicha. Jenom v sobotu, neděli během léta. Znovu, je to něco, co je zaměřeno pro polské turisty, kteří jedou do Adršpachu, kterých je tam hodně. Možná 100 - 150 tisíc polských turistů ročně. Oni přijedou z Wroclawy, z Valbřichu, pokud chtějí. Já myslím, že to nebude fungovat, protože je to úplně blbě vymyšleno. Ještě Valbřich na to využívá špatné nádraží, tam je to nádraží úplně na kraji města. A Češi to nebudou využívat na cestování do Wroclawy, protože ten řád je tak postavený, že pojedete tři hodiny, budete mít tři hodiny ve Wroclawy a už se budete muset vrátit další tři hodiny. Tak nevím, kdo bude chtít jet šest hodin, aby se tři hodiny flákal po Wroclawy, toho za tři hodiny moc nestihneš. Hlavně je to o mobilitě, dostupnosti, o přestupnosti té čáry, která ve veřejné dopravě není tak jednoduchá. Je tu spousta jiných věcí, které od toho závisí. Řekněme trh práce, teď je větší poptávka na český straně, většina ? na polský, Čechů na Broumovsku je 20 tisíc přibližně. Kolem Broumova, řekněme hodinu cesty, žije půl milionu Poláků. No tak těch půl milionu Poláků samozřejmě, taky z hlediska průmyslu a tak dále a tak dále. Mohli by pracovat tady, ale pokud by jezdili vlastníma autama, tak je to příliš složité z geografického důvodu. Je to pohoří, jsou tam špatné cesty, jsou tam omezení. Do Kvasiny jezdí každodenně 1200 Poláků, pendluje každý den. Znáte Orlické hory, tam není jednoduché se dostat, taky jedeš přes Náchod. A Náchod je zácpa, a jak Náchod, tak Nové Město nad Metují a nebo jedeš přes Králíky, tak ještě hůř a tak dále a tak dál, tzn. tady ta doprava je klíčová věc, a proto jsem tak podporoval ten autobus a snažil jsem se využít moje kontakty. Jede to. 00:10:47-8

M.: Figuroval jste i v nějakých jiných projektech kromě tady té autobusové linky?

00:10:55-8

R.: Budete se smát, ale používáte slovo "projekt", protože to je trošku taková evropská móda. To byla prostě, řeknu to velmi upřímně, občanská iniciativa, protože na to nebyly fondy. Nikdo tam nedostal žádné "kačky" z žádného programu. Je to proto, aby to bylo udržitelné. Problém je, že máme spoustu projektů, které jsou financovány z oblasti fondů, ale jsou účelové. A jak je účel splněn, prostředky jsou použité, tak potom už to možná nebude udržitelné, protože ta udržitelnost se spočítává jen na dobu toho projektu + těch 5 let. A co potom? Otázka zní, aby přirozeným způsobem se to udržovalo. Proto nerad vstupuju do evropských projektů, ne že bych EU neměl rád, mám ji rád, podporuju ji a chci, aby svět nejrychleji, aj Polsko aj Česko, vstoupili do eurozóny a tak dále. Musím ale jasně říct, že pokud to nebude vycházet z přímé potřeby, tak budeme stavět rozhledny jako idioti, budeme dělat milion km cyklostezek a můžeme těch cyklostezek postavit kolik chceme,... ale z toho nevyplývá žádná reálná potřeba a to neovlivňuje reálný fungování těchto společností, protože práce, kultura, vzdělání, sportování, příroda musí fungovat dlouhodobě. Máte taen příklad paradoxně, máte tady pravděpodobně reálný problém na trhu práce, co se děje v Broumově, jaká je z jedné strany velká potřeba technicky vzdělaných lidí. Máte továrny, já nevím, Hronov, Police, Trutnov a takhle a nemáte, jak dostat polské zaměstnance. Úplně nejde doprava a nebo musí vozit, jak jsou větší firmy, tak vozí vlastní autobusy, protože oni musí ty lidi mít. Protože pokud ten člověk nepřijede kvůli nemocenský, tak ty auta, kterými oni jezdí, tak pokud je vyloženě živiš, tak už pět nepřijede. A tam už máte problém, ten zaměstnanec musí něco vymejšlet. A proto ta otázka té dopravy, vraťme se k tomu, možná zbytečně. Zdůrazňuju, že je tak důležitá a na tu už evropské fondy nejsou, protože nikdo platit autobusovou linku z evropských fondů, ani vlak, ani cokoliv. Možná postaví infrastrukturu, no, ale o to víc se nechce, aby ta linka byla postavená a šmitec. Žádná

linka ale nebude, protože ne, a to je ta udržitelnost. Božanov s Radkowem se dohodli, udělali tady nějaké zlepšení. To není žádná sláva, to není žádná silnice, ale aspoň tam ten malej pohyb je, jo. Alespoň vím, že mají zaměstnance z Radkova sem jezdí do do tepelného zpracování. Protože nečekaně, jak on potřeboval, našel vynikající zaměstnance v Radkowě. Tak oni místo toho, aby jezdili tady přes Tlumačov, co by stálo dvakrát víc minimálně a ještě do kopečka, znáte tu cestu, dolů tam od lomu, tak to je v zimě sebevražda. Tak oni mají tady 5km. Ptal jste se na další projekty, určitě některým fandím, některé podporuju. O některých mluvím, občas vládním partnerům, říkám tady máte zkušenosti a možnosti, týkalo se doktorů, kteří tady na Broumovsku chybí. Bohužel krajský úřad, ani český holding to nechtěl. Aj když máte tady na pohraničí okola sta pediatrů, který kdyby se dobře připravili. Tak jeden, možná dva, tři by chtěli sloužit na české straně. Tady jsme vypracovali nějakou nabídku, ale bohužel, nevím z jakých důvodů. To není velká politika, to je prostě, myslím, blbost. Nechtěli to udělat, bavili jsme se také o tom pracovním trhu. Kde je možnost postavit dobrý mechanismus, ale bohužel otázka dopravy je tady klíčová. Jednali jsme s polskou a českou samosprávou, včetně pana starosty. Oni říkají, že na to nemají pravomoci. Je pravda, že ta pohraniční správa nemá, řekněme, žádné výjimečné pravomoci. Podle zákona vy můžete podporovat jen to, co se děje na územích vašich obcí a co přesahuje vaši obec, tak na to už nemáte právo. On to nemůže dělat. Musí to dělat regiony, vlády a nebo nedávno založenej, možná jste o tom slyšeli, Evropské sdružení ekonomické spolupráce, které sídlí v oddělení (?). Je to takovej spolek, ale to je další story. [00:17:14-6](#)

M.: Když budeme mluvit o nějakých těch projektech nebo spolupráci, když ty tituly nemáte rád... [00:17:32-6](#)

R.: Ne ne ne, to ne, že nemám rád. Myslím, že to už neodpovídá. Ještě jednou, spolupracuje - to je byrokratický termín, kdy pan Bitnar spolupracoval s panem Kiňanským v Nové Rudě. Ano, oni spolupracují, jenže to, o čem píšete, o

ekonomické aktivitě, o lidské aktivitě, spotřebitelské, sportovní - to není žádná spolupráce. Kupuješ, chodíš na nějaké akce a to je život. Problém je, že "spolupráce" s tím moc nemá společného. To je ten hlavní bod. 00:18:04-6

M.: Přichází spíš oni za vámi nebo vy za nimi, s tím že byste mohl pomoci nebo měl nápad? 00:18:16-6

R.: To je různý. Jsem tady už deset let, byly případy možná na začátku, kdy já jsem víc za tím chodil, protože jsem, jako každý člověk, který je z venku, tak se na to vždycky díváte jinýma očima, nejste jakoby zajatcem minula. A kladete takové jednoduché otázky: "Proč to nejde?", no tak sám jsem nabízel, sám jsem navrhoval, chodil jsem za panem hejtmanem Francem ještě nebo tady s podnikatelským klubem nebo s panem farářem, který také jsme měli nějaké nápady ohledně spolupráce v tom mezi farnostmi, které se vůbec neznají. Nicméně oni se samy kontaktují se mnou a říkají: "Hele, můžeš mi s něčím pomoci? My vozíme, řekněme, dříví z Polska a chceme něco vyřešit na té polské straně a nerozumíme tomu. Možná bys nám nějak poradil". Myslím, kdybyste se ptali, tak ještě dneska to bude někde na polovinu. Časem možná budou víc chodit za mnou, protože já už jsem některé věci udělal. Některé se povedly, některé ne. Některé věci mě požádali a mně se povedlo a nebo se nepovedlo. Tak to už je člověk na to opatrnější. Je pravda, že za těch deset let se moc nezměnilo. Kdybych sedl na letadlo a podívat se na to prostorově, co se tady změnilo,... řekl bych, že paradoxně a možná to bude znt hořce, že se to tady i zhoršilo. Lidi jsou na obou stranách pod tlakem z vlastním problémů té xenofobické nálady, protiuprchlické nálady. Různého druhu takové nepostoje ovlivňují taky jednoduché sousedské vztahy, skupinové vztahy, vztahy na sídlišti, ale také přeshraniční. Protože ten cizí, je tam vždycky nějaký problém. Před deseti lety se jednalo o tom vlaku, potom nějaký velký konflikt kolem toho, ten vlak nebyl vůbec pokračován. Tak stačilo vozit ještěrky z toho lomu nákladákama, no tak měli samozřejmě s tím problém. Teď se vrátili k těm vlakům a jsou v bodě nula, tzn. 10 let

zbytečné práce. Jediný úspěch je ta cesta Radkow - Božanov, protože většina ostatních společných aktivit asi nefunguje. Nebo funguje divokým způsobem jak ten trh práce, ale to se děje. Na to nemá vliv žádný starosta, hejtman, žádná autorita. Prostě lidi hledají práci a podnikatelé potřebují lidi, no tak někde se to najde.

00:22:19-2

M.: Vidíte nějaké problémy nebo bariéry, které by vlastně bránily zlepšování té situace? 00:22:31-2

R.: Vidím něco. Bariéry, problémy. Problémy se řeší to za A, a bariéry se berou v potaz, tzn. že bariéry budou objektivní. To je, že já mluvím polsky, ty mluvíš česky, to že tady je jiný zákon. Někdo řekne, že to je bariéra, ale to je přirozené, jsme dva různé státy, fungujeme jinak. Tady máš zloty, tady máš korunu, kurzy kolísají. Je to bariéra? No je to nějaká bariéra. Já jsem původně bankéř, tak je to všechno riziko. Je to všechno o tom, jak to ošetřuješ, jak to bereš a jak to koneckonců chceš využít ve vlastní prospěch - nikdo to nedělá jenom z nějakých idealistických nebo charitativních důvodů. Samozřejmě s těma bariérama je to o tom, abysme byli svědomití, abychom věděli, jak s nimi řešit a jak s nimi žít, protože možná terotericky jednou vstoupíme do eura. No tak řekněme bariéra, tady jsou zloty tady koruny, zmizí a nebude. Jednou budeme mít společnou sazbu DPH, co může být takovou bariérou, někteří říkají, já nemůžu uplatnit, já můžu uplatnit a tak dále. Těch bariér ale tolik myslím není. Největší bariéra a to už je problém, to už není bariéra, ale to se stává problémem, je ta mentální. Pamatujte si, že nevím, vaši rodiče tady přijeli na Broumovsko, jak dávno? 00:24:25-2

M.: Rodiče už se tady narodili. 00:24:33-2

R.: No, dobře, tak prarodiče. Prarodiče přijeli někdy po 45 pravděpodobně někdy po válce? 00:24:39-2

M.: Děda už se tady narodil, v roce 42. 00:24:43-2

R.: Tak to možná jste výjimka, že jste místní, z té části. Na polské straně většina těch lidí, myslím mnohem větší, než tady, to jsou myslím 100%. Oni všichni teda nastoupili, po roce 45 tam žili Němci. To patřilo Německé říši a předtím Polskému království a předtím nějakým německým panstvím a tam Polák nebyl. Ano, patřilo to český koruně vždycky, ale ta česká koruna sem pozvala Benediktýny. Benediktýni pozvali osídlence různého druhu a ta žila rodina pana Birke, která určitě není městská a nevím odkud pocházela. Určitě ale nepatřila k českým letníkům. Ten problém je, že ti Poláci a Češi tady nemají žádnou důvěru, nemají žádný zkušenosti. Nevím, možná potřebujete sto let na to. Uplynulo jenom 70, možná za třicet let to bude lepší. Možná je to pořád o té zavřené hranici v době socializmu, která byla teoreticky otevřeným prostorem RVHP Varšavská smlouva, ale tady hranice byly pozavírané, tady se nesmělo nic dělat. Ano, jezdili dělníci tady přes hranice, protože bylo zapotřebí, aby makali u strojů. Tady nebylo dost češek, tak sem vozili polky, no. Myslím si, že ty problémy jsou za A - kulturní, B - mentální, C - evropské prostředky, které financují infrastrukturu. A ty, které se týkají přeshraničí v zájmu. Oni tady nebyli využity, tzn. že tady nemámě žádný, kromě úplně marginálních věcí jako ta cyklostezka, která s prominutím.... no dobře. Znáte cyklostezku z Broumova, tak ono o to víc to někde mizí. Cyklostezka Stejkmankovic nikam nevede. Máte rozhlednu na Špičáku, tak jaký to má význam. Ty evropský prostředky nikam nešly, nevyužitý. Tak lidi jsou s tím trošku... nevím, je to rozčarování, je to únava. Tak to je třetí důvod. Třetí druh problému. Čtvrtý druh problému je... já tomu říkám "privatizace pohraničí". Tzn. že ta obec má vlastní politiku. Ona je vždycky o zavření se. Oni jsou schopni, v zájmu obyvatelů o to víc a já tomu rozumím, zavřít tu cestu pro jakýkoliv ekonomický růst. Možná víte, možná ne - všechny ty průjezdy mají váhové omezení. Proč? Nikdo tomu nerozumí, protože do hranice můžete jet nákladákem a přes magických 20m už nemůžete. Stojí policajti na obou stranách. Týká se to taky Meziměstí, jenom říkám o

výběžku, ale to se týče i spousta jiných silnic. A teď si představte, máme 800km hranice Polsko - Česko a řekněte mi, kolik je průjezdů, které nejsou omezené?
00:29:43-6

M.: 10-20 00:29:45-6

R.: 3, 800km, 38 milionů obyvatel Polska, 10 milionů obyvatelů Česka. Česko jako tranzit. Přehnal jsem, nejsou to tři, ale jsou to za A - velmi sezónní průjezd v Harachově, tam je do kopce. V zimě je tam hrůza. To tam máte málo zacpaný, tak to je kvůli tomu? Víte, kolik tam jezdí denně náklad'áků? 00:29:27-6

M.: Viděl jsem občas 00:29:29-6

R.: 8000 průměrně denně. Když si to přepočítáte na hodinu, na minutu. A jedenáctka ještě dlouho, dlouho nebude dostavěná. Teď máte další až Bohumín. Všechno mezi Harachovem a Bohumínem je omezeno do třech tun do šesti kusů, tam žádný náklad'ák nepojede. A další je Těšín, přímo v městě. Tak ono je to čtyři, jenže já počítám ten Harachovskej jak trošku takovej no...to je velmi specifický, pustí tam velké náklad'áky tam nahoru, Tanvald, ale to je hrůza, to je podobně jako tady. A obce dělají všechno proto, aby to zavřeli. To je takovej fenomén, vy to možná poznáváte v sociologii, fenomén "not in my country yard", aby se to nedělo na mojim trávníku. Každá obec, která má hranice to dělá, tak co se děje? V tom případě obec Otovice zavírá ty hranice, obec Meziměstí nebojuje o změnu, tzn. že abyste se dostal do Nové Rudy nebo do Kladska jedete přes Kudowu, tzn. práva občanů Otovic jsou důležitější, než práva občanů Pěkova, protože to všechno jede přes Pěkov, to všechno jede přes Police, Hronov a tak dál. Dobře, někdo řekne: "Nojoo, ale tam jezděj vždycky", no dobře, ale mohli byste to nějak ulevit. Ta privatizace hranic, k tomu mám ještě takovou perličku - máme hranice, které jsou uzavřené úplně nelegálně, protizákonně, protože to tak chtějí místní občaní. ? , byl jste někdy v ? ? 00:31:38-6

M.: Už je to delší dobu, ale byl 00:31:40-6

R.: Viděl jste ten hraniční průjezd? Tam jsou takové zátarasy, ta silnice z Adršpachu perfektní, po polský straně perfektní, bylo naloženo hodně peněz a místní, nejsou to občané z D?, jsou to Pražáci, tak z nějakých důvodů, to nikdo netrestá, postavili zátarasy. Projede tam možná osobní auto, ale už moje Toyota už tam málem neprojede, zapomeňte na dodávku nebo cokoliv. Neprojede. To je nezákonné. Na polský straně, kus dál za Trutnovem, je hranice přes les. Je to lesní cesta, pravda, to není úplně veřejný, ale není tam nic zakázané. Je tam závora uvavřená na klíč a ten klíč mají dva občani na polský straně a je to zavřený, nechtějí aby tam nikdo jezdil. Jen oni, protože oni jezdí do práce. Privatizace hranic, a to se dovoluje, protože ta státní moc nebo regionální, krajská říkají: "Nojoo, ale oni to nechtějí, my s nimi nechceme bojovat, jsou to naši voliči a možná lepší, aby nikdo nejezdil". Proto ta hranice musí být hlídána na úrovni vlád a měly by se všechny ty omezení určit, a měli by to pohlídat tím pravidlem, protože jinak ten ekonomický vývoj, no přece jak je to zavřené, tak kdo tam bude investovat? Kdo tam bude, jak by mohl mít přístup do lidských zdrojů z polský strany a nebo ochodovat a prodávat do Evropy na polské straně? Když to bude zavřeno, tak nikdo nebude investovat, tak proč brečet. Samozřejmě budou se používat ekonomické argumenty, historické, občani budou říkat: "Nojoo, ale byla doba kdy bylo všechno zavřeno". Svět už se dávno změnil, tak koukejte přes okno, že svět se změnil a jak se vám to nelíbí, no tak promiňte no. Tak udělejte obchvat, pokud je to ekonomicky... dobře, dlouho o tom mluvím, ale to je ten problém. Privatizace hranic, velmi silný problém. 00:34:15-6

M.: Další otázku jste tady už vlastně nařknul. Tím, že chybí přechody, které by nebyly nějakým způsobem omezené tou hmotností, je něco dalšího, co vám tady chybí? 00:34:27-6

R.: Já myslím, že tady je problém, naznačil jsem na začátku, problém kulturní. Je to taky jazykový problém. To, že Češi se nesnaží učit polsky, a Poláci se nesnaží učit česky a říkají: "Jo, my se dorozumíme". Je to falešná teze, protože to znamená, že o sobě málo víme, protože nečteme. Koneckonců, aby něco veděli vzájemně, tak musíme nějak komunikovat. Server Naše Broumovsko nebo jakýkoliv, já neříkám tiskoviny, protože je spousta tiskovin Polsko-Českých, které nejsou aktuální. To je trošku zbytečné, ale jsou i dobré. Jsou zajímavé knížky, mapy a tak dále. Ta informovanost ale záleží na jazyce. Je tady i velmi málo lidí, budete se divit, by byli schopni přeložit. Broumovsko tam ta polština tolik není a vůbec ne čeština na polský straně. Výuka jazyková, ale to nemůže být tak jakože to je další jazyk. Protože to samozřejmě prohraje s angličtinou, němčinou, fransouzštinou, čínštinou - to musí být přirozeným způsobem výuka, řekněme, v školách. Zábava, jako známost rodičů, společné výlety, tábory. Musí to být vymyšleno a vedeno záměrně, aby uměli komunikovat od mala na úrovni jazyka, protože malým děckám je to fuk. A samozřejmě není to tak rozšířené, to si myslím, že je velký problém, který by se mohl řešit nějakým chytrým způsobem. Další to jsou možnosti vzdělání. Byla tady v Nové Rudě škola Polsko-Česká přes nějakou dobu a jezdili tam za bakalářema čeští studenti. Myslím kolem 600 dostalo bakaláře přes deset let. Nebylo by špatné, aby taková možnost existovala (nebo stacionární nebo dálková možnost), protože z jedné strany tady máme otázku vzdálenosti, možnost výuky, máme velký Wroclaw, je to sedm set tisíc obyvatel, nejlepší technické učení v Polsku. Máme tady Valbřich, kde je hodně průmyslu. Myslím, že by ty vzdělávací možnosti mohly být někde jinde a za vzděláním nemusíte dojíždět. Mohli byste to dělat aj z Broumova. Po třetí si myslím, že... no o dopravě jsme mluvili. O trhu práce, o možnosti využívání trhu práce. Je to zdravotnictví, je tady velká nemocnice v Náchodě, která by mohla perfektně obsluhovat polské nemocná. Kladsko je, na Kladském pozemí existuje kolem 200-250 tisíc obyvatelů a tam není žádná nemocnice. Teda jsou tam nějaké malé nemocnice, ale to to o funkcionalitě, je to o dostupnosti. Je to taky o vyúčtování, rozumím, každý platí svoje zdravotnické poplatky na svoje VZP, tak to je myslím

další věc. Myslím, že toto jsou ty hlavní funkce, ale to je bohužel té veřejné infrastruktury. V takovém turbokapitalismu, který máme v obou územích, každý říká: "Nojoo, ale pokud je o to zájem, tak lidi to budou dělat". Ano jiné, chytrej stát, chytrý region, chytrý město by se na to mohlo připravit samo. Samo Broumov přiznává, že on nic nedělá s Polákama jako město, hraje fotbal občas a to je tak jediný co ho zajímá. Myslím, že ta umělecká škola, spousta jinejch prvků Broumova by mohli využívat a to se neděje. [00:39:10-6](#)

M.: Vidíte nějaký přínos pro obyvatelstvo? [00:39:19-6](#)

R.: Spoustu. Myslím, že práce není nikdy dost a to, že máte větší nabídku z jedny strany, pokud... dneska máme situace, kde je trh zaměstnance a to zaměstnanec rozhoduje. Tzn. že podmínky práce budou lepší, protože každý zaměstnavatel se musí starat o zaměstnance. A to není jen o platě, ale to je i o sociálních podmínkách, vzdělání, kultuře, rodinných a tak dále a tak dále. Myslím, že to je to hlavní. Pokud ten trh práce a tak dostupnost bude rozšířená, no tak ten přínos je jasný. Mám zájem o tom, aby sem jezdili polští turisté. Je jich paradoxně míň, budete se divit. I když se tady hodně stavělo, máme tady klášter, máme taky krásné místa, ale Poláků je tady míň. V roce 2015-17 jsme měli řekněme kolem 15% Poláků, teď začíná sezóna a je jich mizerných 5-6%. Ale máme o to samozřejmě zájem, je to otázka peněz, v obchodě, na křižovatce, v potravinách přijdou tak zaplatí, půjdou do hospody tak zaplatí, půjdou do pivovaru a zaplatí, nebudou kupovat tady ten české značky. Tzn. je to další přínos pro občany. Po třetí jsou to možnosti pro mladou generaci. Protože možná vaši rodiče tady na Broumovsku možná cítili jako v úplně marginální vzdálenej prdeli světa, někde úplně daleko daleko. Když se na to podíváte z takového hlediska, tak to není konec světa, ale je to začátek nového světa. Pokud tohle mladá generace pocítí, tak si řekne: "Mám spoustu jinejch možností, ale já o nich nevím, nevím jak se k nim dostat, jak je využít". Wrocław je přesný příklad, je mnohem blíž, než Praha a je zajímavější. Je to největší univerzitní město, tak se učí 100 tisíc

studentů, tam jsou kluby, tam jsou... co chcete pro mladého člověka. Tam je spousta start-upů, co se týče podnikání mladých lidí, je tam spousta cizinců, spousta firem... tak já nemusím jezdit do Prahy, kde je řekněme uzavřený svět a je to velmi drahé. Wrocław je mnohem levnější a dostupnější. Ale mám tady i Valbřich, Kladsko, a tak dále. Mám tady spoustu možností a díky tomu ten mladý člověk nemusí utíkat z Broumova, protože se tady může uplatnit a hledat vzdělání nebo úplně moderní zaměstnání. Tzn. myslím, že přínos toho pohraničí je velkej. Je to o informovanosti, o kultuře, o tom jak se chovají činitelé - protože činitelé by měli dávat dobrý příklad a využívat to, ukazovat, že ta pohraničnost je šance. Snažím se to říkat, říkal jsem to minulému starostovi, současnému starostovi a oni tomu ještě pořád nevěří, že většina problému Broumova leží v Polsku. Musíš o tom ale přemýšlet, tam jsou zdroje, tam jsou problémy, tam jsou občas stejné mínusy, ale mínus je dostupnost. Záleží, jak se na to budeme dívat. To je o tom, abysme o to přemýšleli a v tom případě potřebujeme spolupráce. Aby se ta spolupráce děla, tak musíš měnit mentální přístup. Pocházím z doby, kdy hranice byly kovové a dneska se těším a říkám, že tady je reálná Evropa. To není žádná velká filozofie, to je každodenní život, kterýho já využívám. Myslím, že to dělají podobně v Lucembursku, dělají to podobně na různých jiných pohraničích. Vím ale, že to není tak jednoduché. Vím, že taky v Evropě dlouho trvalo, až pochopili, že... možná o tom nevíte... z 500 milionů obyvatel EU, 180 milionů žije na pohraničí. A to pohraničí, i ta stejná čára, která má v mnoha případech stejnou historii, v mnoha stoletích - ona pořád je v hlavě, v kultuře, jazyku, chování. Občas je to přirozená hranice, občas je to taková čára na zemi. Dlouho trvalo, než pochopili, že na to musí dávat pozor, protože pokud takové jdeš špatným směrem... Broumov se jenom ohlíží na Náchod, Náchod jenom na Hradec, Hradec jenom na Prahu a na pohraničí se dělá tak (názorná ukázka)... protože to pohraničí se odsává, nikdo na to nemyslí. I když přirozeným způsobem je to mnohem blíž, je to lacinější, jednodušší. Tak koeze je postavená na koezi hlavního města v zemi. A druhý příklad je to jako o dostupnosti do aktiv. Jak jste podnikatel řekněme v Pardubicích, no tak každý podnikatel a každý člověk činný v ekonomii má 360° dostupnou zásobu. Máte

neomezený trh kolem vás, ne jenom internet, ale fyzicky. Máte přístup k zaměstnancům, zákazníkům, materiálu, do surovin, ale jak jste na hranici, tak podnikáte tady. No tak máte, symbolicky řeknu, 180° dostupnou zásobu. Ty musíš z toho, že máš méně dostupnosti těžit víc, chytřejší, rychlejší a nebo musíš jít na druhou stranu, se musíš naučit doplnit těch 360°. Ale, abys mohl na tu druhou stranu, tak musíš překonat bariéry. Bariéry jsou objektivní a musíme s nimi počítat a musíš dopočítat riziko... kolik to bude stát. Jak seš schopen to ošetřit. Je to možné, není to možné? Je to dostupné, není to dostupné? A pokud to jsou problémy, není šance. Bude to dlouho trvat, bude to krátko? A tak dál. Ty dvě věci, ten řekněme propadák takovej hraniční, kterej se děje, protože obě strany, tak říkám o Broumově, který tlačí na Náchod, Hradec a na Prahu, tak ta Nová Ruda tlačí na Valbřich na Wrocław, na Varšavu. Oni odjíždí od sebe. Stejně ten princip 180° a 360° platí pro podnikatele, pro zaměstnavatele, pro zaměstnance, pro řemeslníka na obou stranách. Někteří to umí a znám několik hrdinů, kteří umí dělat na obou stranách. Někteří říkají já na to kašlu, já to umím a dostali se do hodně zajímavé pozice, protože platí úplně ten nový koncept... vy to možná studujete... to se jmenuje Glocalization. Tzn. ty seš globální a lokální najednou. A jestli ses ho naučil, tak velmi rychle tvoje malé semičko, neb jak tomu říkají malé a střední podniky, malý podnik se stává mezinárodní a velmi rychle on bude schopen prodávat nejen na pohraničí, ale také v Praze. A možná máš nějakou zajímavou věc na prodej, tak ji můžeš prodávat po internetu úplně globálně. To už je na tobě, ale to proces, do kterého se dostávají ti podnikatelé. Říkám, některý znám, některý se na tom postavili nečekaně. Já jsem poznal ? úplně na začátku a pana majitele Netika. Tak on vyměřil jen pro české zákazníky. Představte si, on to vymyslel jen pro české zákazníky. Tzn. on vůbec nebral v potaz, že tam budou jezdit Poláci. Dneska, a to je podle mě dobře... neříkám, že tam jedí hlavně Poláci. Tzn. občas nás to překvapuje, v dobrém nebo špatném. Známe obchodníky, znám výrobce, kteří využívají přeshraniční prodej, hledají zaměstnance, dodavatele. V Broumově 90% surovin pochází z Polska. Oni s tím nepočítali, oni jak tady postavili firmu, tak to všechno bylo na české straně. Z české strany byli vytlačeni a tady platí ten princip

těch 360°, tak oni se dostali na druhou stranu, protože byli pod tlakem. Těch 180° jim nebylo ani 180° dáno, protože tam byli jiné firmy. Ale naučili, teď mají asi 14 nákladňáků a vozí to do Polska. Ale jsou firmy, který to nechtějí, odmítají, neumí. Vy jste se mě ptal, jaký je to přínos obyvatelům. Myslím, že je mnohostranej - je to o zkušenostech, práci, konkurenci, je to koneckonců o tom, jak se lidi chovají. Říkalo se, že jsou chytřejší, protože pašují přes hranice všechno, dneska to není o pašování, je to o tom, jak se naučit té druhé straně ... z hlediska ekonomické strany, pokud se ptáte, tak ona je dobrá na obou stranách, což znamená, že strany nejsou pod takovým tlakem, aby našly rychlé řešení. Jak jste v pohodě, tak nejste v nouzi. Z druhé strany to, že dochází k tomu, že chybí odborníci, chybí zaměstnanci.. řekněme dochází do svědomí, že musíme s tím něco udělat. To je po prvé, po druhé myslím, že ty evropské fondy pomalu končí. Myslím, že na léta 27, prostředky na takové různé kraviny skončí. Což je dobře, protože bude teď jasno... je zapotřebí? Není zapotřebí? Nebudeme dělat věci jen proto, aby utratili evropské fondy, co se bouhužel stávalo často. Tzn. že bude jasnější, co budeme řešit, což možná pomůže některým... př. obchvat Broumova, který nevím jak už dlouho se staví. Tak paradoxně možná v tom to pomůže, protože nebudou na to peníze, tak postavíme konečně ten obchvat a nebo tady zacpeme všechno. To je po druhé. Přichází generace politiků a podnikatelů, kteří mají větší svědomí v tom, tak pokud vůbec zvažují, aby dělali na Broumovsku, obsah bakalářské práce, nebo podnikat. Tak začínají myslet dobře, jak já využiju té šance. Helikopterství tomu říkají, z vrtulníka se na to dívají. A to Polsko a ty hranice začínají vnímat jako šance, ne jako nějakou bariéru, omezení nebo neštěstí. V tom vidím šance, já starší, mě je 59, věřím tomu, že se to jednou stane. To jsou myslím ty hlavní věci. Ty další bych nebral příliš vážně, o investiční, političní a... to tady nemá, co dělat. Nemá tady s tím nic společného, tak to vidím. 00:55:03-9

R.: Dobrá, to bude z mé strany vše. Já Vám děkuji za rozhovor.

Rozhovor 10

T: Dobrý den, jak jsme se vlastně dohodli předem, tak tento rozhovor bude nahráván, souhlasíte s tím? 00:00:04-1

R: Ano, souhlasím. #00:00:05#

T: Dobrá, děkuji. Mojí první otázkou bude: Jaké formy spolupráce navazujete nebo jaké kontakty rozvíjíte? #00:00:11#

R: Tak v rámci destinačního managementu rozvíjíme, v podstatě bych řekla, takový jako tři druhy spolupráce. Jedna je spolupráce s veřejným sektorem ve smyslu obcí a měst tady v regionu...#00:00:24#

T: Hm.... #00:00:25#

R: ...což znamená, že vlastně DSO Broumovsko a DSO Policko jsou zakladateli společnosti pro destinační management Broumovska, druhá je s veřejným sektorem, řekla bych, v nadregionální úrovni, což znamená odbor cestovního ruchu Královéhradeckého kraje, ostatní destinační společnosti, a také zejména agentura Czechtourism, která je vlastně národním koordinátorem toho cestovního ruchu a třetí je potom spolupráce s, bych řekla, na komerční úrovni, to znamená s poskytovateli služeb v cestovním ruchu, buď tady u nás prostřednictvím fondu Destinace, kde máme teda členy z řad poskytovatelů služeb a nebo potom v rámci poskytovaných inzercí do turistických novin, pořádaných seminářů, účastí na veletrzích a dalších věcí. #00:01:12#

T: Eh... nějakou stejnou spoluprací rozvíjíte i s polskou stranou? #00:01:16#

R: V rámci Polska spolupracujeme s LOTem Valbřišsko, což je jako obdoba destinačky na polské straně, potom se zámek, snažíme se o to, máme s nimi teďka společný projekt, ale je pravda, že si myslím, že co se týká jako nějaké větší spolupráce na té polské straně, tak tam ještě nás čeká spousta práce, úplně si nemyslím, že jen ten polský potenciál využíván tak, jak by mohl být. #00:01:40#

T: Hm. Kolik máte partnerů na polské straně? #00:01:43#

R: Na polské straně máme dva velké partnery, což znamená Gmina Radków a LOT Valbřišsko, což se týká toho projektu teďka česko-polského, který realizujeme, uuh, to znamená, že v tom LOTu je, já si myslím, ke třiceti členům, Gmina Radkow je vlastně, eh, několika, nebo už dlouhodobě fungující subjekt, který vlastně realizuje projekty a pak to jsou partneři v rámci slevové karty jako zámek Książ, Stará kopalnia a... takže já bych řekla, že velké dva a potom už to jsou takoví dílčí partneři v rámci některých aktivit. #00:02:23#

T: Hm a hledáte nějaké další partnery? #00:02:25#

R: Nejsme teď ve fázi, kdy bychom je vyhledávali, myslím, že co se týká spolupráce s tou polskou stranou, tak tam je potřeba spíš to budovat na základech těch kontaktů, které navážete, protože ta spolupráce není úplně jednoduchá. #00:02:40#

T: Hm hm. Máte zájem o nějakou dlouhodobější spolupráci nebo jen o jednorázové projekty? #00:02:45#

R: Ne ne ne ne ne, tak právě proto, že s nima teďka realizujeme projekt až vlastně do konce roku 2020, tak zájem na tý spolupráci je určitě dlouhodobý. #00:02:50#

T: Hm. Eh, ten zájem o tu spolupráci přichází spíše z vaší strany nebo z polské

strany? #00:02:55#

R: Z naší strany. #00:02:56#

T: Z vaší, hm. Využíváte k tomu i nějaké evropské dotace? #00:03:00#

R: Ano, my máte ten projekt realizovaný teďka s, vlastně z projektu přeshraniční spolupráce #00:03:08#

T: Hm, jak vlastně hodnotíte tu spolupráci? #00:03:13#

R: Eh, těžké začátky plné okamžiků nervozity a očekávání zda-li se vám polský partner ozve, neozve a tam jednoznačně mohu potvrdit, tam myslím, že nebudu jediná, která ze zkušenosti s nimi takto bude hovořit (*smích*), ale v rámci realizace, oni jsou velmi zkušení v tom, co a jak realizovat v oblasti veletrhu, marketingu, setkávání, takže v podstatě když s nimi chcete realizovat nějaký projekt, tak pokud je zaměřený na nějakou takovouhle společnou propagaci, možná i materiály a nebude je to stát mnoho sil ve smyslu, že by nad tím museli trávit hodiny a vytvářet nějaký produkt, tak jsou dobrými partnery. #00:04:03#

T: Hm. Je něco, co jste se během té spolupráce s Polskem naučili? #00:04:07#

R: Eh, obrnět se vytrvalostí a trpělivostí. (*smích*) A musím říct, že určitě jsou dál v, třeba podle mě, v publikační činnosti, co se týká propagačních materiálů, určitě ten LOT Valbříšsko to jako má velmi krásný, od brožur po letáky, po mapy, myslím si, že tam jsou určitě dál než my, to mohu říct jako úplně otevřeně. #00:04:33#

T: Hm. Vy tady vlastně pořádáte spoustu kulturních akcí, zaměřené právě tady na Broumov a jeho okolí, pro Broumovsko, řekněme. Směřujete i nějakou propagační

činnost i do Polska a snažíte se jejich obyvatelstvo přitáhnout i sem? #00:04:45#

R: To si myslím, že by Vám jako by líp zodpověděla moje kolegyně, nicméně vlastně ono to je úplně jedno. Nerealizuje se žádná kampaň, jako na polské straně, že by se třeba dělaly jako polský... polský plakáty nebo prostě výlep někde v tom pohraničí, my v rámci Art café určitě máme jako by i návštěvníky z řad Polska, to jsou takoví ti už jako matadoři, kteří na ty akce jezdí, ale větší kampaň se tam zatím nerealizovala, já si myslím, že to je právě ta hudba budoucnosti, která se bude muset nějakým způsobem promítnout v rámci marketingových aktivit, nejenom cestovního ruchu, ale i té kultury, protože jednoznačně by to tomu mohlo pomoci, na druhou stranu oni tam mají taky dost těch svých kulturních akcí a je potřeba podle mě spíš směřovat tu jejich návštěvu sem tak, aby byla spojena i s nějakým výletem, potažmo zakončený nějakou kulturní akcí, ale v podstatě jako velká nějaká propagační činnost, co se týká kulturních akcí, se do Polska nerealizuje, samozřejmě že město Broumov v rámci svých mikroprojektů, si myslím, že na tom je jinak, že ty právě jako by tu kampaň prostřednictvím té nové rady jako realizují i do toho Polska, ale destinačka se tomu nevěnuje. #00:06:05#

T: Hm. Já jsem na to právě narážel z důvodu toho, že ještě když vlastně mohly být billboardy u dálnice, tak viděl jsem vlastně i Vaše reklamy u Prahy a přitom Praha je poměrně daleko, ten polský, řekněme, trh, nebo polští návštěvníci to mají blíž a ty akce jsou zajímavé... #00:06:23#

R: Určitě, ale jde o to, že taky jde o to, jakou máte cílovou skupinu. Ve chvíli, kdy máte cílovou skupinu účastníků festivalu Za poklady Broumovska, protože to si myslím, že je jediný ten billboard, který se jako v rámci nějaké velké kampaně realizuje, tak vy chcete cílit na ty vlastně jako by český turisty nebo návštěvníky z větších měst, protože ten váš cíl tý práce i v rámci spolupráce je vlastně posilovat ten domácí cestovní ruch, prodlužovat turistickou sezónu tak, aby prostě nebyla jenom

přes to léto, ale začínala dřív a vlastně i to ekonomický prostředí a nějaký možnosti pro ty poskytovatele služeb byly větší, takže proto se to realizuje jako by tady na té český straně, myslím si třeba, hudební festival Za poklady Broumovska je fajn, ale určitě by ten dopad v rámci té cílové skupiny v Polsku nebyl takový, jako když uděláte tu propagaci tady na té české straně. Tam jde hodně o ten cílový trh, na který směřujete. #00:07:22#

T: Hm. Vidíte nějaké bariéry při vytváření té spolupráce nebo nějaké problémy?
#00:07:28#

R: No jednoznačně jako komunikace. Ale teď to nemyslím jako jazyková, tam ještě pořád, pokud vyloženě se nedomluvíte česky nebo polsky, tak prostě ta angličtina je jazyk, který jako na úrovni této práce umí prostě mnoho lidí, to je supr, ale já tam prostě vidím bariéru někdy jako v nepochopení těch očekávání od toho projektu na jedné nebo druhé straně a hlavně v tom, že musíte prostě jako dopředu počítat s tím, že jako ty Poláci to mají trošku jinak nastavený v rámci práce a toho jak to jako by jde, takže v podstatě jako musíte počítat s tím, že něco trvá déle, než jste třeba zvyklí vy v rámci té své práce a další bariérou, já si myslím, že je prostě absence toho, že ve chvíli, kdy spolupracujete a děláte nějaký projekt, tak jako by ta administrativní činnost s tím spojená, aby ten projekt se mohl realizovat častokrát převyšuje vůbec potom tu reálnou hodnotu toho projektu, kterou to vlastně má ve smyslu kolik času strávíte jenom tou administrací a kterou byste vy vlastně chtěli strávit jako by realizováním těch jednotlivých aktivit jo, takže já bych řekla, že tam je hodně jako bariéra v té administraci, že se do toho prostě musí vkládat hrozně moc, což může v nějakých případech prostě ty polské partnery jako odrazovat. #00:08:57#

T: Hmm. Vidíte tady nějakou oblast, která by tady na Broumovsku chyběla a která by se dala vyřešit tou česko-polskou spoluprací nebo nějakými projekty s Polskem?
Nemusí to být pouze vlastně v segmentu Vaší pracovní činnosti, ale může jít o oblasti

každodenního života. #00:09:13#

R: Je mně to úplně jasný.... Nemyslím si nebo úplně nevnímám intuitivně nějakou oblast, která by byla hodně zanedbávaná ve smyslu té spolupráce toho, že by vlastně něco nefungovalo nebo že by něčemu mohl ten velký projekt pomoci, protože vlastně čistě teoreticky je to už teď fajn v tom, že vlastně je vlak, je autobus, vlastně co jezdí Meziměstí - Valbřich, a teďka ještě ta vlaková ta, protože samozřejmě, že největší problém byl v té dopravní dostupnosti, ta se nějakým způsobem řeší, za což já jsem strašně ráda. Jak tomu pomohly projekty, to nedokážu zhodnotit, ale já si myslím, že možná bychom potřebovali nějaký společný produkt na období prostě takové té, jak já říkám, okurkové sezóny - březen, duben, říjen listopad, kdy bychom si vlastně vykryly to, že tady je absence návštěvníků na jedné i na druhé straně hranice a dokázali by to nějakým způsobem pokrýt místní, ale jsme tady v té oblasti na začátku, takže uvidíme, kam se to bude moct dát posunout. Bariéra dopravy se řeší, tam já bych to možná viděla jako to vlastně nejdůležitější no. #00:10:32#

T: Takže pro Vás by v současnosti byl prioritní posun v té dopravě, kdyby se třeba zavedla nějaká linka ještě z Broumova nebo... #00:10:39#

R: To už se teďka děje, to už se děje jo... #00:10:40#

T: Já myslím i přímo z Broumova. Že zatím je to pouze Meziměstí... #00:10:44#

R: No ale vlak, si myslím, že dojíždí i teďka do Broumova nebo minimálně do Ádru nebo něco takovýho. #00:10:48#

T: Do Adršpachu dojíždí. #00:10:49#

R: Jo. Určitě bych byla ráda, kdyby byla nějaká linka mezi prostě, která by jako dojížděla až do Broumova. To by velmi pomohlo. #00:10:57#

T: Hm. Vy jste tady vlastně mluvila, že máte spoustu kulturních akcí, máte i nějaký seznam návštěvníků? #00:11:05#

R: To se asi nedá dělat. My máme jako by databázi spolupracovníků, partnerů, lidí, který nám dali e-mail někde na veletrhu, něco takového, to máme, ale vyloženě jako portfolio návštěvníků, si myslím, že se nevede. #00:11:24#

T: A víte přibližně, jak jsou Vaše akce navštěvovány? #00:11:27#

R: To vím, ale to by Vám za klášter řekla kolegyně. Navštěvovány jsou, některé méně, některé více, což je jako zcela logický vývoj věcí, pokud je to nějaký těžký téma ve smyslu nového moderního umění, tak tam je vždycky ta návštěvnost menší, ale já bych jako obecně řekla, že jo, že ta návštěvnost těch akcí se zvyšuje a není to jenom tady v klášteře, ale v podstatě jakoby všech těch akcí v regionu. #00:12:03#

T: V pořádku, já Vás tím nebudu trápit. *(smích)* #00:12:04#

R: Jo, jasně, jasně. #00:12:05#

T: Jaký vůbec je Váš vztah tady k městu Broumov a k jeho okolí? #00:12:09#

R: Můj osobní nebo? *(smích)* Vřelý! Citový, vřelý, asi celoživotní. Je to... prostě člověk, když se třeba rozhodne tady pracovat a jakkoli to nemusí být na celý život, ale chce tady něco rozvinout a vybudovat a něčemu pomoci, tak to spíš musí brát jako poslání než jako práci, protože samozřejmě jednak jakoby to umístění z pohledu větších měst nebo nějaké dopravní dostupnosti při nějakých jednáních je trochu těžší,

s tím vším se dá pracovat, ale já to tady mám ráda, já si prostě pořád myslím, že to je ojedinělá chráněná krajinná oblast, která prostě nabízí něco.... já neříkám, že by nikde jinde nebyly pískovcové skály nebo barokní památky, to absolutně bych neřekla, ale já si myslím, že na tomhleto je nejvíc výjimečný to spojení, vlastně ta kulturní krajina, kterou tady ty naši předkové prostě vytvořili, tak to si myslím, že je úplně tím největším know how, co tu můžeme mít, a tak možná proto tady člověk zakotvil už v mládí a snažil se jako nějak napomocet tomu, aby třeba o Broumovsku vědělo víc lidí. To že jsou tady samozřejmě negativní věci, to jsou ale všechno věci, s kterejma se dá pracovat a ono pak ve finále zjistíte, že to, že nemáte obchodní centrum za hlavou, vám třeba někdy vadí, ale že to prostě není problém, kterej by se nedal vyřešit nějakým vyjetím někam. #00:13:47#

T: Takže Vy jste místní rodačka? #00:13:49#

R: Já jsem se narodila tady v Broumově v porodnici, to ano, ale vyrůstala jsem v Radvanicích u Trutnova, protože můj otec byl nebo je horník a tím pádem ty Radvanice byly hornická vesnice, nicméně jsme tady měli rodinu, můj tatínek je z Hynčic, bydleli v Hronově, babička bydlela tady v Broumově, takže máme chalupu v Heřmánkovicích, takže v podstatě s tím regionem jsem jako propojená od dětství. #00:14:14#

T: Takže to, že jste se rozhodla dělat tuhle práci a nějak rozvíjet vlastně Broumovsko, souvisí i s tím Vaším vztahem k tomuto okolí? #00:14:22#

R: Úplně upřímně musím říct, že bych to hrozně ráda takhle řekla, protože by to v podstatě bylo ideální (*smích*) a dalo by se to napsat jako do nějakýho takovýho toho snovýho pro ty mladý, a tak to nebylo. Já když jsem skončila tu vyšší odbornou školu, tak jsem vlastně moc nevěděla, co budu dělat dál a rozhodlo to to, že jsem jako zamilovala tady. Sice ten vztah už není, ale ta láska k tomu místu zůstala, takže asi

tak. *(smích)* #00:14:49#

(hovor mimo) #00:15:05#

T: Vidíte nějaký reálný přínos v té česko-polské spolupráci? #00:15:10#

R: Eh, no tak samozřejmě, že zaprvý to, že my můžeme nabízet i ty polský místa k nějaký návštěvě, což je přínosem vzhledem k tomu, že potom tady ty turisté mohou jako strávit delší čas, prodloužit si tu dobu pobytu, zjistit ekonomické vlastně jako obrat toho regionu, protože tady víc utratí, navštíví víc míst, víc restaurací a tak dále, tak to jednoznačně. A druhý přínos je že prostě, v tom Polsku je velký potenciál těch návštěvníků, Valbřich má prostě 140 000 obyvatel a je to prostě půl hodinky od nás. Takže si myslím... zámek Książ má 300 000 návštěvníků ročně, takže já vidím přínos v tom, že se tady zvýší ta návštěvnost a pevně doufám, že se nám prostě postupem času podaří směřovat tu jejich návštěvu, těch polských návštěvníků právě do období, kdy potřebujeme třeba vykryt nějaký úbytek návštěvníků z jiného zahraničí nebo z té české strany. #00:16:06#

T: Vy jste tady jmenovala spoustu organizací nebo spoustu aktérů nějaké té spolupráce, se kterými spolupracujete na české straně - oslovujete je Vy s nabídkou nebo oni Vás? #00:16:17#

R: Většinou je oslovujeme my s nabídkou. #00:16:19#

(hovor mimo) #00:16:25#

R: Oslovujeme je my, protože prostě ještě pořád to funguje tak, že Česká republika si z velké části myslí, že se dá destinační management dělat zdarma, v podstatě jenom v rámci nějakých dotací od státu a tak, což samozřejmě že prostě jako úplně nejde, tak

jak by to mělo jít, takže je oslovujeme my s tou nabídkou spolupráce. Většinou je to tak a my to tak máme nastaveno, že nám nezáleží na kvantitě, ale na kvalitě, takže nemůžu říct, že bychom tu základnu těch partnerů měli na čísle...100 něco, je to spíš menší číslo, ale zase vím, že to jsou aktéři, kteří jsou aktivní a s kterými teda můžu počítat. #00:17:09#

T: Hm. Když se vrátím k té česko-polské spolupráci, uvažovali jste i o zaměstnání lidí z Polska? Že by to mohlo vlastně pomoci rozvíjet kontakty? #00:17:18#

R: Eh... my jsme v historii, myslím si, že když byla ta cestovní kancelář broumovská, tak tady byla kolegyně, která uměla polsky a pak tady byl kolega, který uměl polsky, ale úplně jako upřímně reálný výsledky toho, že byl Polák nesplnily očekávání toho, že byl Polák. S nima se dá prostě domluvit jakoby česko-polsky nebo angličtinou a vlastně není potřeba tady mít rodilýho mluvčího. #00:17:50#

T: Hm, dobrá. Možná poslední otázka - mohla byste se pokusit o nějaké celkové zhodnocení zdejší situace? Ať už vlastně z každodenního života nebo z pohledu Vaší pracovní činnosti? #00:18:03#

R: Já si myslím, že Broumovsko vzkvétá, jakkoli to někomu nemusí přijít, myslím si, že je vidět, že se rozvíjí, protože tu v poslední době vznikla spousta nových věcí od Walzelovky po golfové hřiště, bazén, nový sportovní areály, takže i ty investice jsou tady v regionu vidět čím dál tím víc, je to stále lepší místo pro život a myslím si, že se to bude jenom zlepšit, protože domácí cestovní ruch a možná i ten zahraniční, myslím jako by ten příhraniční bude prostě pořád stoupat, to je myslím si daný ještě v nějakým horizontu prostě dvou, tří, možná i pěti let a já jsem ráda, že to tak je, takže myslím si, že se z Broumova stává lepší místo pro život. #00:18:55#

T: Dobrá. To bude z mé strany vše, já Vám děkuji za rozhovor! #00:18:58#

R: Jo? Ok, tak já taky děkuji! #00:19:00#

Rozhovor 11

T = Tazatel R = Respondent 00:00:00-0

T: Ahoj, jak jsme se domluvili předem, tak tento rozhovor bude nahráván. Souhlasíš s tím? 00:00:07-9

R: Ano. 00:00:10-2

T: Tak moje první otázka je: rozvíjíš nějaké formy spolupráce s polskou stranou? 00:00:15-4

R: Ne. 00:00:17-2

T: Jaký k tomu máš důvod? 00:00:19-8

R: Není to pro mě zajímavé. 00:00:22-0

T: Z jakého hlediska? 00:00:25-6

R: Je tady slabá poptávka z polské strany a zboží jakoby polského původu je pro nás... nezajímavé a neatraktivní. 00:00:32-7

T: Nevíš o nějakých dodavatelích, od kterých ty nakupuješ, že by měli zboží přímo z Polska? 00:00:38-5

R: Jo, ano... Spíš takhle. Je to spíš velkoobchod, Libros Ostrava, a tam spíš probíhá takový jako výměnný obchod, jo? Že oni mají něco, co my nemáme, (chyba v nahrávání). Mezi sebou si to vyměňují, jo. Nebo kolikrát i ten velkoobchod zajede do toho Polska na tom Ostarvsku a nakoupí tam za hotové. Ale to je jediný velkoobchod, o kterým vím. 00:01:14-7

T: A ty z tohoto obchodu nebo velkoobchodu nakupuješ 00:01:17-8

R: Ano. 00:01:18-9

T: A i nějaké konkrétně polské zboží? 00:01:20-1

R: ... Většinou se jedná o plastové zboží. Jakoby nějaký plasty, já nevím. Různé plastové výrobky. My se ani nedozvíme, že je to z Polska. Protože u toho musí být český návod, že jo, a pokud by to bylo něco složitějšího, tak. Pokud je to něco jednoduchého, tak je to bez popisu bez ničeho. Ani nevím, že to nakoupili v Polsku. Dozvíme se to třeba až potom, když třeba mluvím s tím obchodním zástupcem, tak mi řekne: ano, byl jsem pro to v Polsku. Vyhrnováky na sních! (nadšeně) To byl jeden čas tady nedostatek a vozili se ze dvou míst. Vozí se z Itálie, to hlavně, a vozí se z Polska. Vyhrnováky na sních. To je asi jediný o čem vím, že je to z Polska a vozí se to. 00:02:07-9

T: Mohl bys nějak zhodnotit jejich kvalitu? 00:02:11-3

R: Hmmm... průměr. 00:02:16-0

T: Takže cena odpovídá kvalitě? 00:02:21-0

R: To určitě. 00:02:21-6

T: Jezdí sem nakupovat i nějací polští obyvatelé? 00:02:25-8

R: Ano. 00:02:27-7

T: Kolik jich tak přibližně za týden nebo za měsíc je? 00:02:30-3

R: Málo. Strašně je to závislý na tom, jestli mají svátky. Pak samozřejmě vyrazí a jdou po nákupech. U nás se více koukají a míň nakupují. Víc se dívají, víc choděj a prohlížej si. Ale jsou věci, který tady nakupují a to jsou ty drobný hospodáři. Ty kupují, já nevím, kosy, babky na tlučení kos, jako na broušení kos a naklepávání, a takovýhle věci, který s tím hospodařením jako souvisí. 00:02:54-9

T: A to nakupují pro své potřeby nebo to.... 00:02:59-1

R: ... pro sebe. Pro svoje potřeby. 00:03:01-0

T: Udrhmm. Pardon. Udržuješ nějaký dlouhodobější kontakt se svými zákazníky z Polska? 00:03:09-3

R: Ne. 00:03:11-1

T: Jaký je vůbec tvůj vztah tady k městu Broumov a případně jeho okolí?
00:03:17-7

R: Bez komentáře. (smích) Ne, tak jako, takhle ti to řeknu. Je to město, který mě živí, to samozřejmě. Takže, prostě k tomu mám takovýhle postoj, jo. Jinak je spousta věcí, který se mi tady nelíbí, těch je hrozně moc, ale vybírat si už nemůžu, ale je taky spousta věcí, který jsou dobrý, samozřejmě že jo. Já neříkám, že ne, ale Broumov

jako takovej pro obchod, pro obchod, je mrtvej. Protože je neprůjezdnej. A to dělá strašně moc, protože jsi závislej na těch místních lidech a na tom, že sem někdo přijede na dovolenou, ale ten sem nejede nakupovat. Ten si koupí nějakou drobnost nebo něco, co u nich není nebo nevidí, tak si to odnese, jo. Ale pro obchod jako takovej, v nynější situaci, je Broumov mrtvá záležitost. 00:04:14-4

T: Co by podle tebe pomohlo Broumovu k jeho rozvoji? I z té podnikatelské stránky. 00:04:17-2

R: Větší zaměstnanost, stoprocentně. Otevřít firmám, který by měly zájem tady stavět, otevřít jim prostor, aby mohly budovat, aby mohly stavět a aby to nebylo jako logistická záležitost, že se nějaká firma bojí, že tady bude mít konkurenci, budou se zvedat mzdy, proto zasahuje do toho, aby se tady nic nedělo. Je tady jako málo lidí zaměstnaných. Málo výrobních sfér. Nic se tady nedělá. 00:04:48-4

T: Kolik máš ty zaměstnanců? 00:04:51-2

R: Měl jsem čtyři, mám dva. 00:04:53-4

T: Je to pro tebe dostačující? 00:04:55-5

R: Momentálně ano. 00:04:56-9

T: Takže neuvažuješ ani o tom, že bys rozšířil svoje řady? 00:05:00-5

R: Pokud bude větší poptávka, tak ano. 00:05:04-5

T: A případně kdyby ano, přemýšlel bys nad tím, jestli zaměstnat někoho z Polska? 00:05:11-5

R: Ne. Protože ta návštěvnost těch poláků tady není taková, aby mě ta jazyková bariéra, navíc se s nimi můžeš domluvit. A já to nepotřebuju dělat proto, že polákovi můžu míň peněz než čechovi. Ale kdybych neměl jinou možnost a nemohl sehnat někoho jiného, tak bych to prostě udělal, že jo. Když nemáš jinou možnost.

00:05:37-4

T: Myslíš, že by i pro tvé podnikání bylo vhodné, kdyby se zavedla stejná autobusová linka jako je Meziměstí Walzbrych? 00:05:45-8

R: No, určitě by to pomohlo. Bylo by tady víc lidí, že jo. Větší možnost návštěvnosti a nakonec by se třeba naučili něco kupovat. 00:05:58-9

T: Co podle tebe tady Broumovu chybí v jeho rozvoji? Něco, co by se dalo vyřešit spoluprací s Polskem 00:06:08-8

R: To je podle mě ta zaměstnanost. Podívej se, kolik poláků kam dojíždí. To je prostě, vem si Kvasiny, vem si Adršpach. Prostě kdyby tady byla nějaká fabriky, která by je zaměstnala. 00:06:29-3

T: Takže myslíš si, že tohle je ta hlavní bariéra nebo ten problém, proč je Broumov jakoby mrtvý? 00:06:39-4

R: Nic jiného mě nenapadá. Nebudu tady hodnotit etnickou otázku, to rozhodně ne (smích), to mi nepřísluší, ale určitě je to taky část toho. Lidi se sem nechtějí stěhovat. 00:06:56-0

T: Teď když vezmeme tebe osobně, jezdíš do Polska něco nakupovat? 00:07:01-5

R: Ano. 00:07:02-1

T: Co konkrétně? 00:07:04-5

R: No, nejvíc asi oblečení a v druhý řadě potom potraviny. 00:07:11-6

T: Mají tam levnější potraviny, než seženeme tady u nás? 00:07:15-0

R: Určitě. 00:07:17-5

T: I ta cena se dá srovnat? 00:07:19-0

R: Levnější. 00:07:21-5

T: Levnější dokonce. Jaké potraviny tam nakupuješ? 00:07:23-2

R: Především mléčné výrobky, tam jsou o hodně lepší než tady, no a pak, já nevím, asi nějaký klobásy a takový, ale to jsou spíš pochutiny, to není jakoby, to je spíš jenom že na to mám chuť, nebo se mi to líbí, ale řekl bych, že ty mléčné výrobky tam hrajou prim. 00:07:41-2

T: Jak často tam jezdíš nakupovat? 00:07:42-9

R: Dvakrát do měsíce. 00:07:44-1

T: Do těch stejných obchodů nebo zkoušíš nové? 00:07:47-5

R: Do těch stejných. 00:07:49-7

T: Vidíš nějaký přínos toho, že město Broumov má partnerské město Nowou Rudu a spolu uskutečňují spoustu přeshraničních aktivit? 00:08:04-7

R: Nevidím. Tím, že tady podnikám a přes víkendy tady nejsem a ani ve volném čase tady nejsem, takže nevím. 00:08:14-8

T: Co ty bys konkrétně zlepšil, kdybys měl tu pravomoc? 00:08:19-7

R: Nevím. 00:08:23-0

(Hovor mimo) 00:08:34-4

T: Jací jsou poláci jako zákazníci? 00:08:38-7

R: Dřív polští zákazníci byli co polák, to problém. Protože se především specializovali na krádeže a na takovýchle věci. Měli jsme z toho hodně problémů. Honili jsme je, chytali je i policajti, na hranicích je chytali policajti a když sem přišel do obchodu polák, tak s ním musel někdo jít. Ale oni chodili většinou ve skupinách, takže třeba i dva lidi museli s nima chodit. Ale to tenkrát jsem měl ještě čtyři holky, takže to nebyl problém, ale i dva lidi s nima museli jít. Několikrát nás vykradli prostě. Asi dva nebo tři jsme chytili. Teď se to zlepšilo, teď už to tolik není, ale možná je to i tím, že už jich nechodí tolik jako tenkrát, to byl takový boom po revoluci, a více je hlídáme. Prostě když jde dolů k náradí, jdeme s ním a hotovo. Sám tam nejde. On to projde, podívá se a už nepřijde (smích). Otočí se a... prostě zjistí, že tam pro něj není nic lukrativního. I takový jsou. Když tam s ním stojíš, tak to neukradne. 00:09:43-0

T: Uvítal bys tady v Broumově nějaký polský obchod? 00:09:52-8

R: Určitě, samozřejmě. A nemusely ba to být jen potraviny, protože ty tady jsou.

00:10:01-8

T: Na to jsem se zrovna chtěl zeptat, jestli potraviny nebo i další produkty?

00:10:04-9

R: Klidně i další produkty, proč ne. 00:10:07-4

T: V čem vidíš nějaké bariéry nebo problémy, které by mohly bránit té přeshraniční spolupráci? #00:10:13-7#

R: Nevím, to nedokážu říct. #00:10:18-4#

T: Dobrá. Tak já děkuji za rozhovor, to je z mé strany vše. #00:10:22-9#